

Inkomensbeleid in de gemeente Westerkwartier

Rapport van bevindingen

Colofon

Dit rapport is opgesteld in opdracht van de rekenkamer van de gemeente Westerkwartier.
Het onderzoek is uitgevoerd door Domenie Φ Doelgericht onderzoek.

info@domenieonderzoek.nl

www.domenieonderzoek.nl

16 oktober 2025

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
1.1. Aanleiding van het onderzoek	4
1.2. Afbakening van het onderzoek	5
1.3. Onderzoeksvragen	5
1.4. Onderzoeksaanpak	6
1.5. Leeswijzer rapportage en factsheets	7
2. Het inkomensbeleid van de gemeente Westerkwartier	8
2.1 Het inkomensbeleid	8
2.2 Het instrumentarium	9
2.3 Afstemming van het instrumentarium op de doelgroepen	11
2.4 Afstemming inkomensbeleid met armoedebelief en beleid sociaal domein	14
3. De uitvoeringspraktijk van het inkomensbeleid	16
3.1 Inkomensregelingen en participatieregelingen	16
3.2 Preventie, vroegsignalering, schuldhulpverlening en ondersteuning	18
3.3 Communicatie met inwoners	19
3.4 De samenwerking met ketenpartners	21
3.5 Knelpunten in de uitvoering	24
4. Doeltreffendheid van het inkomensbeleid	27
4.1 Aard en omvang van de armoede- en schuldenproblematiek	27
4.2 Bereik van inkomensregelingen en participatieregelingen	29
4.3 De impact op de inwoners	31
4.3.1 Kunnen rondkomen	32
4.3.2 Impact van regelingen op rondkomen	33
4.3.3 Ervaringen van inwoners met de gemeente Westerkwartier	35
5. Provinciale en landelijke fondsen voor inkomensondersteuning	38
6. Informatie aan de raad	39
6.1 De monitoring van de voortgang van het inkomensbeleid	40
6.2 Informatievoorziening aan de raad	42
6.3 Kaderstellende en controlerende positie van de raad	43
Bijlage 1 Onderzoeksvragen	45
Bijlage 2 Ingevuuld normenkader	47

Bijlage 3 Geraadpleegde documenten	53
Bijlage 4 Respondenten	55
Bijlage 5 Raadsstukken Armoede (2020-2025)	57
Bijlage 6 Factsheets	59

1. Inleiding

Als het over armoede gaat, is het aantal huishoudens met een laag inkomen (rond het sociaal minimum) een relevante indicator. Huishoudens met een laag inkomen ondervinden niet per se armoedeproblematiek, maar de kans daarop is wel groot. Het sociaal minimum zou in de basis voldoende moeten zijn om rond te kunnen komen en waardig mee te kunnen doen met de samenleving. Uit diverse recente onderzoeken is echter gebleken dat het sociaal minimum ontoereikend is. In de zomer van 2022 heeft de minister voor armoedebeleid, participatie en pensioenen de 'Commissie sociaal minimum' ingesteld om te onderzoeken wat verschillende huishoudtypes nodig hebben om rond te kunnen komen en om mee te kunnen doen in de maatschappij. De Commissie is tot de conclusie gekomen dat het sociaal minimum niet toereikend is voor wat minimaal noodzakelijk is om van te leven en een buffer voor tegenvallers op te kunnen bouwen, maar - afhankelijk van de gezinssamenstelling - tot een tekort van honderden euro's per maand kan leiden. De nationale ombudsman schetst aan de hand van diverse onderzoeken in 2022 eenzelfde beeld in de reflectie 'Sociale minima in de knel'. Ongeveer 1 miljoen Nederlanders moeten rondkomen van een inkomen rond het sociaal minimum, maar kunnen het hoofd niet altijd boven water houden en kunnen vaak geen enkele buffer opbouwen terwijl dit wel noodzakelijk is. De ombudsman stelt ook dat het sociaal minimum ontoereikend is en dat er grote verschillen zijn tussen gemeenten in inkomensgrenzen voor minimaregelingen. Deze verschillen zijn volgens de nationale ombudsman niet uit te leggen. De gemeente en daarmee de gemeenteraad, hebben door het inrichten van de regelingen invloed op de mogelijkheid voor inwoners met een laag inkomen om rond te kunnen komen.

1.1 Aanleiding van het onderzoek

In de gemeente Westerkwartier leeft bijna 1 op de 10 huishoudens (9,4%) met een inkomen tot 120% van het sociaal minimum – de grens waarbinnen veel gemeentelijke regelingen toegankelijk zijn. Dit aandeel ligt onder het landelijke gemiddelde, net als het aantal huishoudens met een bijstandsuitkering (2,8%) of een inkomen onder 101% van het sociaal minimum (4,4%). Ook het percentage kinderen in armoede is lager dan gemiddeld, maar blijft met 900 kinderen (6,9%) nog altijd aanzienlijk. Opvallend is dat dit cijfer sinds 2020 vrijwel gelijk is gebleven, terwijl het landelijk is gedaald.

Toch zijn er zorgen. Bepaalde groepen lopen extra risico, zoals alleenstaanden, eenoudergezinnen, jongeren onder de 25 jaar, zelfstandig ondernemers en werkenden met een laag inkomen. Daarnaast heeft 14% van de huishoudens moeite om de vaste lasten te betalen en kampt 10% met energiearmoede. Armoede is daarmee niet langer alleen een bijstandsprobleem, maar raakt ook mensen met een modaal inkomen, vooral in koopwoningen in kleinere dorpen.

Ook de schuldenproblematiek is zichtbaar: 6,1% van de huishoudens heeft geregistreerde schulden, en nieuwe aanmeldingen nemen af, maar betreffen steeds vaker gezinnen met kinderen of inwoners met een migratieachtergrond.

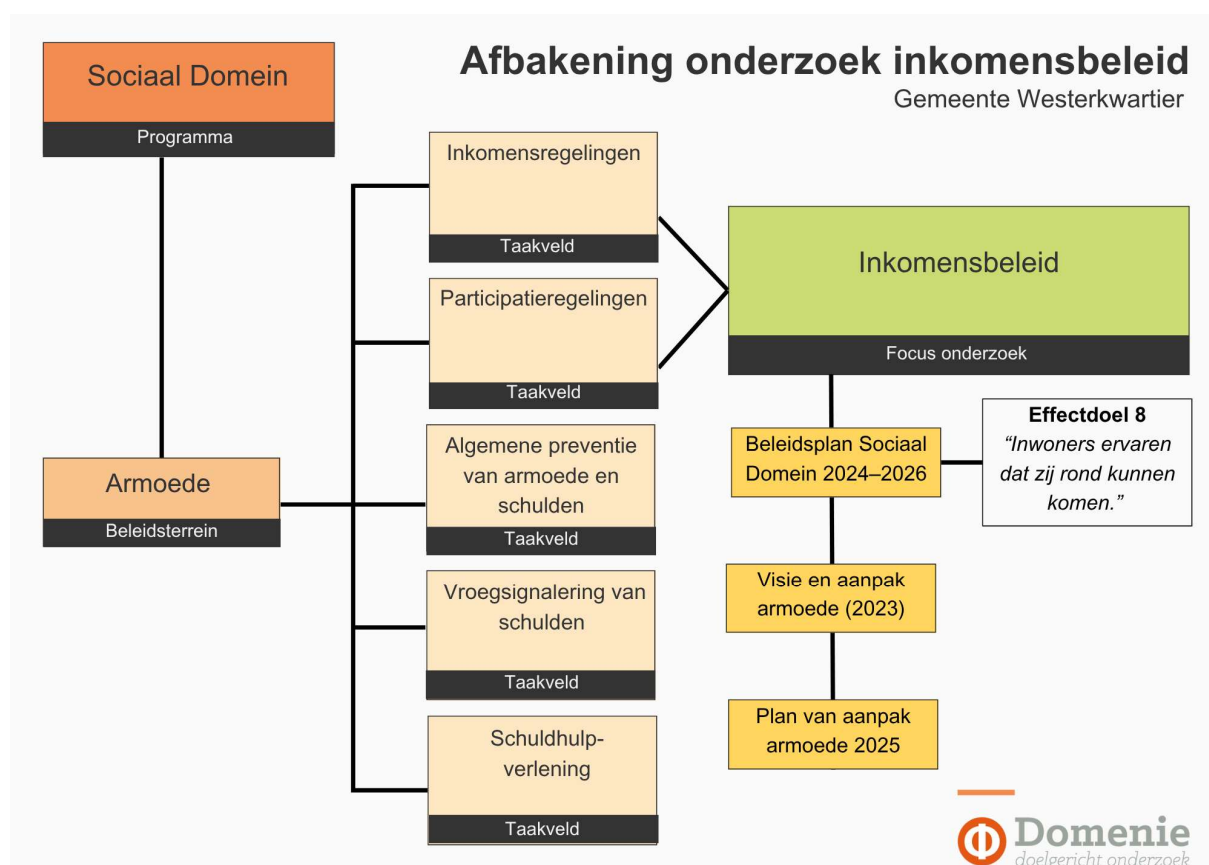
Het besef groeit dat bestaanszekerheid niet vanzelfsprekend is, ook niet voor wie werkt. Dit onderzoek van de Rekenkamer wil daarom inzicht geven in de vraag of het inkomensbeleid van de

gemeente daadwerkelijk leidt tot de gewenste resultaten – en of het voldoende perspectief biedt aan wie dat nodig heeft.

1.2 Afbakening van het onderzoek

Dit onderzoek gaat over het inkomensbeleid van de gemeente Westerkwartier sinds de herinrichting van de gemeente. Het inkomensbeleid is geen beleidsterrein van de gemeente Westerkwartier maar maakt onderdeel uit van het armoedebeleid. Hoe het inkomensbeleid is ingebed is opgenomen in figuur 1.

Figuur 1: inkomensbeleid

1.3 Onderzoeksvragen

Voor het onderzoek is de volgende centrale vraag geformuleerd:

Is het inkomensbeleid van de gemeente Westerkwartier doeltreffend?

De centrale vraag is vertaald naar vijf hoofdvragen met deelvragen. In bijlage 1 zijn alle deelvragen opgenomen. De hoofdvragen zijn:

- 1. Wat is het inkomensbeleid van de gemeente Westerkwartier?*
- 2. Is de uitvoeringspraktijk doeltreffend ingericht?*
- 3. Is het inkomensbeleid doeltreffend?*
- 4. Maakt de gemeente Westerkwartier gebruik van beschikbare provinciale en landelijke fondsen voor inkomensondersteuning?*
- 5. Wordt de gemeenteraad goed geïnformeerd over de voortgang van het inkomensbeleid?*

1.4 Onderzoeksaanpak

Via deskresearch in openbare bronnen brachten we het aantal inwoners met (risico op) armoede in kaart, inclusief achtergrondkenmerken. In overleg met de rekenkamer en de beleidsmedewerkers selecteerden we Het Hogeland, Noardeast-Fryslân en De Fryske Marren als benchmarkgemeenten. Ook onderzochten we aanvullend cijfermateriaal, bijvoorbeeld via het Sociaal Planbureau Groningen en bekeken we relevant provinciaal en landelijk armoedebeleid en mogelijke financieringsbronnen.

Met een beleidsanalyse brachten we in kaart welke inkomens- en participatieregelingen er waren, hoe deze aansloten op de doelgroep en welke rol ervaringsdeskundigen speelden bij het beleid. Ook onderzochten we de samenhang met ander sociaal beleid, de organisatie van de uitvoering (zoals via het armoedepact) en de wijze van monitoring.

Tijdens de documentenanalyse bekeken we beschikbare informatie over het bereik en de werking van instrumenten, zoals evaluaties, jaarstukken en rapportages. Ook analyseerden we subsidiebeschikkingen, uitvoeringsovereenkomsten en de gemeentelijke communicatie naar inwoners. Beeldmateriaal en informatievoorziening aan de raad maakten hier ook deel van uit (zie bijlage 3).

Op basis van deze analyses voerden we interviews uit met beleidsmedewerkers en uitvoerders om verdieping te krijgen in de keuzes, uitvoering en effectiviteit van het beleid. In totaal stonden acht interviews gepland met onder andere beleidsmedewerkers, uitvoerders, een aantal leden van het kernteam van het armoedepact, portefeuillehouders en raadsleden (zie bijlage 4).

Tot slot spraken we telefonisch met 40 inwoners van de gemeente Westerkwartier die in 2023 moesten rondkomen van een laag inkomen (zie Factsheet 4 Belevingsonderzoek voor een verantwoording van het belevingsonderzoek). In deze telefonische interviews gaven zij een inkijkje in hun dagelijkse werkelijkheid. We spraken over hun bekendheid met regelingen, of en hoe zij daar gebruik van maakten en hoe zij de communicatie en bejegening door de gemeente ervoeren. De kern van deze gesprekken was echt hun persoonlijke beleving: wat betekenen de regelingen echt in hun leven? Waar lopen zij tegenaan? En wat helpt hen echt verder? Deze stemmen van inwoners vormen een onmisbare schakel in het begrijpen van de effectiviteit en menselijkheid van het armoedebeleid.

1.2 Leeswijzer rapportage en factsheets

In hoofdstuk 2 staat het inkomensbeleid van de gemeente Westerkwartier centraal. We gaan in op het beschikbare instrumentarium, de afstemming ervan op verschillende doelgroepen en de aansluiting tussen het inkomensbeleid, het armoedebelid en het bredere beleid binnen het sociaal domein. Hoofdstuk 3 behandelt de uitvoeringspraktijk. Hierin komen de uitvoering van inkomens- en participatieregelingen aan bod, evenals de inzet op preventie, vroegsignalering, schuldhelpverlening en ondersteuning van inwoners. Ook de communicatie met inwoners en de samenwerking met ketenpartners worden in dit hoofdstuk besproken. In hoofdstuk 4 evalueren we de doeltreffendheid van het inkomensbeleid. We analyseren de aard en omvang van armoede en schuldenproblematiek, het bereik van de regelingen en de impact daarvan op het dagelijks leven van inwoners. Hoofdstuk 5 richt zich op de rol van provinciale en landelijke fondsen voor inkomensondersteuning en op het gebruik dat de gemeente Westerkwartier hiervan maakt. Tot slot worden in hoofdstuk 6 de rol van de raad beschreven.

In bijlage 2 worden per onderzoeksvraag de normen beoordeeld. De normen zijn in samenspraak met de rekenkamer opgesteld. In de hoofdstukken 2, 3 en 4 hebben paragrafen die duidelijk aan een norm gekoppeld kunnen worden een vet en cursief gedrukte paragraafkop met het normnummer (bijvoorbeeld N2.1 voor norm 2.1).

1. Het inkomensbeleid van de gemeente Westerkwartier

In dit hoofdstuk beschrijven we het inkomensbeleid van de gemeente Westerkwartier. In paragraaf 2.1 gaan we in op wat onder inkomensbeleid wordt verstaan en in welke beleidsdocumenten dit is vastgelegd. Vervolgens brengen we in paragraaf 2.2 de verschillende inkomens- en participatieregelingen in kaart. In paragraaf 2.3 onderzoeken we hoe het instrumentarium is afgestemd op de doelgroepen. Tot slot bekijken we in paragraaf 2.4 hoe het inkomensbeleid is ingebed binnen het bredere armoedebeleid en het sociaal domein.

2.1 Het inkomensbeleid

Voor dit onderzoek hebben we het inkomensbeleid gedefinieerd als de gemeentelijke inkomensregelingen en de participatieregelingen (zie ook paragraaf 1.2). Het inkomensbeleid van de gemeente Westerkwartier maakt onderdeel uit van het bredere armoedebeleid en is uitgewerkt in de volgende beleidsdocumenten:

1. Beleidsplan Sociaal Domein 2024–2026: Samen werken aan een sociaal Westerkwartier (hierna: het Beleidsplan) – het overkoepelend beleidskader waarin onder andere bestaanszekerheid, participatie en samenwerking centraal staan.
2. Visie en aanpak armoede (2023): Solidair en dichtbij (hierna: de Visie) – hierin is de integrale benadering van armoede beschreven, met aandacht voor stress-sensitief werken, maatwerk en een levensbrede aanpak.
3. Plan van aanpak armoede 2025 (hierna: het Plan van aanpak) - dit document bevat de concrete beleidsmaatregelen en keuzes voor de jaren 2025–2026, inclusief het beschikbare instrumentarium voor inkomensondersteuning en participatie.

N2.6 Het is duidelijk wat het resultaat is dat de gemeente met de inkomensregelingen wil bereiken

Hoewel er geen apart beleidskader voor het inkomensbeleid bestaat, zijn de doelstellingen ervan wel herkenbaar binnen het bredere armoedebeleid en het beleid in het sociaal domein. Uit de Visie en het Plan van aanpak blijkt dat de inkomensregelingen primair bedoeld zijn om financiële bestaanszekerheid te bevorderen en inwoners met een laag inkomen in staat te stellen om rond te komen. Deze doelstelling is ook expliciet benoemd als effectdoel 8 in het Beleidsplan Sociaal Domein 2024–2026: *“Inwoners ervaren dat zij rond kunnen komen.”* Daarnaast wordt het vergroten van maatschappelijke participatie, het voorkomen van problematische schulden en het verbeteren van de toegankelijkheid van voorzieningen als belangrijke functies van het inkomensbeleid benoemd. Deze doelen zijn beleidsmatig herkenbaar, maar worden niet afzonderlijk en systematisch als meetbare resultaten voor de inkomensregelingen beschreven.

2.2 Het instrumentarium

De gemeente richt zich op financiële ondersteuning en het bevorderen van maatschappelijke participatie van inwoners met een laag inkomen met de volgende regelingen:

Inkomensregelingen¹:

1. kindpakket
2. participatiefonds volwassenen en kinderen
3. tegemoetkoming gemeentelijke belastingen
4. individuele inkomenstoelage
5. bijzondere bijstand
6. collectieve ziektekostenverzekering
7. meerkostenregeling bij chronische ziekte of handicap
8. witgoedregeling
9. individuele studietoelage
10. lokaal noodfonds energie (vanaf 2025)

Participatieregelingen:

1. ondersteuning van kinderen bij meedoen en school door Stichting Leergeld
2. ondersteuning bij sport en cultuur door het Jeugdfonds Sport & Cultuur (hierna: het Jeugdfonds)
3. ondersteuning bij sport en cultuur voor volwassenen via het Volwassenenfonds Sport & Cultuur (hierna: het Volwassenenfonds) (vanaf 2025)

In factsheet 2 Inkomensregelingen en participatieregelingen zijn de voorwaarden en aanvraagroutes voor elke regeling beschreven. De gemeente Westerkwartier hanteert voor de meeste regelingen een inkomensgrens van 120% van het sociaal minimum en 130% voor gezinnen met kinderen. Het pakket aan regelingen en de inkomensgrenzen zijn ruimhartig in vergelijking met andere gemeenten. Dit blijkt bijvoorbeeld uit een vergelijking van het pakket aan regelingen met andere gemeenten in het noorden van het land (zie onderzoek OWO, 2024).² Ook in de interviews wordt het pakket aan regelingen als ruimhartig beoordeeld in vergelijking met andere gemeenten. Uit de interviews komt ook een aantal knelpunten naar voren in het pakket aan regelingen:

- Φ In de beleidsregels van de minimaregelingen (kindpakket, participatiefonds volwassenen en kinderen en tegemoetkoming gemeentelijke belastingen) en de collectieve ziektekostenverzekering is opgenomen dat inwoners in een wettelijk of minnelijk schuldhulpverleningstraject automatisch voldoen aan de inkomenseisen. Voor de overige regelingen is dit niet vastgelegd. Ervaringsdeskundigen geven aan dat iemand in een schuldhulpverleningstraject soms geen recht heeft op een regeling (bijvoorbeeld bijzondere bijstand), omdat bij de berekening van het inkomen geen rekening wordt gehouden met het schuldentraject, terwijl het besteedbaar inkomen heel laag is.
- Φ Ondanks de herziening van de kindregelingen, is er nog steeds overlap en een onduidelijke afbakening tussen het kindpakket, Stichting Leergeld en het participatiefonds kinderen. Dit zorgt voor verwarring bij gebruikers én uitvoerders. Voor een fiets is bijvoorbeeld een hoge vergoeding beschikbaar, waarbij Stichting Leergeld €250 verstrekt en het Kindpakket mogelijk nog eens €250. Stichting Leergeld wordt als voorliggende voorziening beschouwd, dus het is slim om eerst

¹ Vanuit de participatiewet worden nog uitgevoerd: regeling aanvullende vergoeding kinderopvang en kinderopvang op basis van sociaal medische indicatie.

² https://cuatro.sim-cdn.nl/weststellingwerf/uploads/armoederegelingen_weststellingwerf_-_eindrapport.pdf?cb=98-hxqOB

de €250 van Leergeld te gebruiken en dan eventueel aan te vullen met het Kindpakket. Als de fiets minder is dan €500, dan blijft er nog wat over van het Kindpakket, wat ergens anders aan besteed kan worden. Als inwoners eerst de €250 van het Kindpakket aan een fiets hebben besteed, is het Kindpakket op, terwijl er dan misschien geld van Leergeld blijft liggen.

- Φ Er is geen structureel vervolg voor thuiswonende, schoolgaande jongeren van 18 jaar en ouder die eerder gebruikmaakten van Stichting Leergeld. Ervaringsdeskundigen geven aan dit als gemis te zien in het beleid: de overgang naar volwassenheid betekent vaak verlies van toegang tot regelingen, terwijl de problematiek voortduurt. Het Participatiefonds volwassenen is voor de kosten van de schoolgaande jongeren niet toereikend.
- Φ De laptopregeling is door Stichting Leergeld overgenomen van de gemeente omdat de gemeente eerder wel de laptop voor kinderen op de middelbare school vergoedde. Door de wet ouderbijdrage ligt verantwoordelijkheid voor de laptops nu bij de school. Dat scholen dat ondanks deze verplichting niet altijd doen ligt buiten de gemeentelijke verantwoordelijkheid. In samenspraak met de gemeente is besloten dat Leergeld één gezinslaptop per vier jaar verstrekt. Voor schooldoeleinden is dit niet toereikend, omdat elk kind een laptop nodig heeft.
- Φ Er werd een regeling voor sport en cultuur voor volwassenen gemist, dit is ondertussen aangepakt met de aansluiting bij het Volwassenenfonds.
- Φ Inwoners misten een regeling voor de gestegen energiekosten, dit is ondertussen aangepakt door het Noodfonds energie opnieuw in te richten.

Naast de inkomensregelingen en participatieregelingen subsidieert de gemeente Westerkwartier enkele maatschappelijke organisaties die inwoners ondersteunen bij het rondkomen:

1. Voedselbank
2. Kledingbank Maxima
3. Stichting Urgente Noden (SUN)

De gemeente Westerkwartier maakt gebruik van de Potjeswijzer³ en de Voorzieningenwijzer ('Dat geldt voor mij')⁴ om inwoners inzicht te geven in beschikbare regelingen en de toegang daartoe te vergemakkelijken. Via de Potjeswijzer kunnen inwoners een check doen om te zien op welke potjes zij mogelijk recht hebben. Vervolgens kunnen zij een aanvraag indienen voor inkomensregelingen, participatieregelingen en bij maatschappelijke organisaties zoals de Voedselbank, Stichting Provinciaal Groninger Studiefonds en Kledingbank Maxima.

Via de Voorzieningenwijzer ('Dat geldt voor mij') wordt op dit moment alleen een check aangeboden om te zien of de inwoner beschikt over de meest passende zorgverzekering voor zijn of haar situatie.

Voor de ondersteuning van inwoners bij financiële vraagstukken en het aanvragen van regelingen heeft de gemeente Westerkwartier een subsidierelatie met SW De Schans en met Humanitas.

³ <https://potjeswijzer.westerkwartier.nl/>

⁴ <https://datgeldtvoormij.nl/gemeente/westerkwartier/>

Naast bovengenoemde regelingen, fondsen en maatschappelijke organisaties zijn er tal van andere lokale, provinciale en landelijke initiatieven gericht op ondersteuning van inwoners met een laag inkomen. De grootste landelijke en provinciale fondsen behandelen we in hoofdstuk 5.

2.3 Afstemming van het instrumentarium op de doelgroepen

De huidige regelingen zijn grotendeels voortgekomen uit de harmonisatie van beleid na de gemeentelijke herindeling. In 2019 is een eerste herijking uitgevoerd, waarbij werd gekeken naar de meest passende samenstelling van regelingen uit de voormalige gemeenten. In 2021 is op basis van onderzoek van een extern bureau besloten om de inkomensgrens voor gezinnen met kinderen te verhogen van 120% naar 130% van het sociaal minimum. Dit besluit is vooraf doorgerekend op financiële en inhoudelijke consequenties. Sindsdien zijn kindregelingen verder aangepast of overgedragen aan externe partijen, zoals Stichting Leergeld.

De inrichting van de regelingen is sterk beïnvloed door doelmatigheidsoverwegingen. Bijvoorbeeld: de ambtshalve toekenning van de drie minimaregelingen (kindpakket, participatiefonds en tegemoetkoming gemeentelijke belastingen) aan bijstandsgerechtigden is ingevoerd om de toegang en de uitvoering te vereenvoudigen.

Het woonlastenonderzoek Westerkwartier (2023) heeft ook een rol gespeeld in beleidskeuzes. Het rapport liet zien dat verschillende huishoudtypes moeite hebben om hun woonlasten te dragen, met name werkenden met een laag inkomen en alleenstaande ouders. De uitkomsten zijn gebruikt als onderbouwing in het Plan van aanpak en hebben bijgedragen aan het besluit om de samenwerking met ketenpartners te intensiveren, met het oog op betere signalering en ondersteuning.

N2.1 Ervaringsdeskundigen zijn betrokken bij de totstandkoming van het inkomensbeleid

N2.2 Hoe de input van ervaringsdeskundigen wordt verwerkt in beleid is niet altijd zichtbaar

Ervaringsdeskundigen zijn op meerdere manieren betrokken bij het armoede- en inkomensbeleid. Via Humanitas heeft de gemeente Westerkwartier toegang tot een ervaringsdeskundigenpanel, dat gevraagd en ongevraagd advies geeft over bestaande en nieuwe regelingen. Het panel bestaat uit inwoners met ervaring in onder meer bijstand, schulden en het gebruik van gemeentelijke voorzieningen. Inwoners uit het panel geven aan dat zij regelmatig zijn geraadpleegd bij beleidsontwikkelingen. Hun signalen zijn bijvoorbeeld meegenomen bij de keuze voor het Volwassenenfonds en het Noodfonds energie in 2025. Het panel heeft geen formele status binnen de beleidsontwikkeling en de mate waarin hun input wordt verwerkt in beleid verschilt per traject. Terugkoppeling naar hoe de input van het panel wordt meegenomen in beleid vindt niet plaats.⁵

Ook in beleidsdocumenten wordt melding gemaakt van participatie van ervaringsdeskundigen. Bij de totstandkoming van de Visie is expliciet gesproken met ervaringsdeskundigen, inwoners met een laag inkomen en hulporganisaties. Hun input wordt gebruikt om knelpunten te signaleren, ervaringen te verzamelen en aanbevelingen te doen voor verbetering van beleid en communicatie. In het

⁵ Uit het ambtelijk wederhoor blijkt dat terugkoppeling over hoe de input is meegenomen in het beleid inmiddels heeft plaatsgevonden.

Beleidsplan is vermeld dat inwoners zijn betrokken via focusgroepen, georganiseerd door een extern bureau, CMO STAMM. Deze sessies hebben inzichten opgeleverd die in het beleidsplan zijn verwerkt.

Binnen het programma Kansen voor Kinderen (zie verder hoofdstuk 5) wordt gewerkt met ervaringsdeskundigen en buddy's als schakel tussen gemeente en gezinnen. Zij worden ingezet om gezinnen sneller te bereiken en effectiever te ondersteunen. Deze inzet sluit aan bij het bredere streven van de gemeente naar maatwerk en stress-sensitief werken.⁶

N2.3 Er is zicht op de kenmerken van inwoners met armoede- en schuldenproblematiek in beleid en uitvoering

De gemeente Westerkwartier maakt tijdens de beleidsvoorbereiding gebruik van cijfers over armoedeproblematiek en laat ook onderzoek uitvoeren, bijvoorbeeld het woonlastenonderzoek. In het Beleidsplan en de Visie wordt beschreven dat:

- Φ meer inwoners moeite hebben met rondkomen, ook inwoners met een inkomen boven het sociaal minimum;
- Φ er een toename is van huishoudens met een betaalbaarheidsrisico (waar uitgaven structureel hoger zijn dan inkomsten). Dit risico betreft niet alleen mensen met een uitkering, maar ook werkenden met een modaal of net bovenmodaal inkomen;
- Φ er sprake is van een armoedeval en een gebrek aan inkomensverbetering bij extra werken: *“Voor sommigen loont werken nauwelijks.”*
- Φ dat armoede niet meer uitsluitend een bijstandsprobleem is, en vraagt om een levensbrede benadering, ook voor werkenden.
- Φ de woonquote (deel van het inkomen dat naar woonlasten gaat) bij werkende armen in koopwoningen fors hoger ligt dan bij huurders. *“Juist in dorpen met veel particuliere woningen zien we relatief hoge woonlasten, vooral bij huishoudens met een smalle beurs.”*

In vrijwel alle interviews met gemeentelijke medewerkers, externe uitvoerders en raadsleden is gevraagd naar hun visie op de aard en ontwikkeling van de armoedeproblematiek in de gemeente Westerkwartier. Daaruit komt een gedeeld beeld naar voren van wie er in armoede leven:

1. bijstandsgerechtigden die ongeveer tweederde van de gebruikers van gemeentelijke inkomensregelingen vormen;
2. inwoners met een ander overdrachtsinkomen;
3. werkenden met een laag inkomen.

Binnen deze groepen is een aantal relevante achtergrondkenmerken te noemen die volgens de geïnterviewden samenhangen met de armoede- en schuldenproblematiek: oudere inwoners, inwoners met beperkte digitale vaardigheden, jongeren, statushouders, jonge ouders en zelfstandigen. In hoofdstuk 4.1 herkennen we deze doelgroepen uit de deskresearch in openbare bronnen.

⁶ Tijdens het ambtelijk wederhoor is aangegeven dat bij de totstandkoming van het schuldhulpverleningsplan – wat buiten de scope van dit onderzoek valt – ook expliciet is gesproken met ervaringsdeskundigen.

De geïnterviewden spreken een aantal zorgen uit over deze doelgroepen:

Gemeentelijke medewerkers hebben zorgen over werkende armen, een groep die ondanks een looninkomen onvoldoende bestaanszekerheid ervaart, zeker sinds de energiecrisis. De groeiende groep werkenden met armoedeproblematiek is het gevolg van stijgende vaste lasten (energie, wonen) en structurele uitsluiting bij gemeentelijke regelingen voor mensen met een eigen woning. Het aandeel koopwoningen is relatief hoog, zeker in kleinere dorpen. Daardoor vallen sommige inwoners tussen wal en schip: ze hebben te weinig inkomen om rond te komen, maar te veel vermogen (of de 'verkeerde' woonsituatie) om recht te hebben op de regelingen. Deze groep wordt ook moeilijk bereikt met de regelingen waar zij wel recht op hebben, onder andere door schaamte of onbekendheid met regelingen. De medewerkers maken zich ook zorgen over jongeren met schulden, vooral vlak na hun 18e verjaardag, als hun financiële situatie anders wordt.

De **ketenpartners** (Humanitas, SW De Schans, Stichting Leergeld, het Jeugdfonds en de Gemeentelijke Kredietbank (GKB) maken zich ook zorgen over het bereik van de inwoners die geen bijstandsuitkering ontvangen. Zij weten niet altijd welke ondersteuning er voor hen bestaat. SW De Schans en Humanitas signaleren bovendien een groeiende groep jongeren met schuldenproblematiek, vooral met achterstanden in de zorgverzekering. Zij merken op dat jongeren vaak moeite hebben met het inschatten van financiële risico's en de gevolgen van handelingen moeilijk overzien (zoals het kopen op afbetaling). Ook is de overgang naar 18 jaar een risico, omdat dan alle ondersteuning vanuit Stichting Leergeld en het Jeugdfonds wegvalt. De ketenpartners maken zich ten slotte zorgen over de digitale kloof; veel gezinnen hebben moeite met digitale aanvraagprocedures of raken verstrikt in onduidelijke aanvraagprocedures.

Raadsleden maken zich zorgen over stille armoede: inwoners die niet in beeld zijn bij de gemeente en geen gebruik maken van regelingen, ondanks dat ze daar mogelijk recht op hebben. Zij wijzen erop dat schaamte, beperkte mondigheid of negatieve ervaringen met instanties mensen ervan weerhouden om hulp te vragen. Raadsleden benoemen ook dat het maatschappelijke klimaat – waarin veel waarde wordt gehecht aan eigen verantwoordelijkheid – bijdraagt aan het schuldgevoel of de passiviteit van inwoners in armoede. Er zijn zorgen dat dit mensen uit het systeem duwt. Ook signaleren raadsleden dat financiële uitsluiting leidt tot sociale uitsluiting: kinderen die niet kunnen meedoen met sportdagen of excursies en gezinnen die belangrijke voorzieningen moeten overslaan.

N2.3 De organisatie heeft bijstandsgerechtigden in beeld, de andere doelgroepen worden moeilijk bereikt

De organisatie heeft goed zicht op de groep bijstandsgerechtigden. Zij krijgen de drie minimaregelingen automatisch toegekend. Daarnaast communiceert de gemeente met deze doelgroep via nieuwsbrieven. De gemeentelijke organisatie is tevreden over het bereik van de bijstandsgerechtigden met de regelingen. Het zicht op de andere groepen met een laag inkomen is minder scherp. Er is wel zicht op de achtergrondkenmerken, maar er is geen systematische analyse van de omvang van deze doelgroepen of hun gebruik en bereik van regelingen. De gemeente weet niet wie deze individuele inwoners zijn, omdat zij geen structurele klant zijn van de gemeente. Er is wel groeiende aandacht voor de werkende armen, onder meer naar aanleiding van het woonlastenonderzoek en signalen vanuit ketenpartners. De portefeuillehouder onderkent dit als een belangrijk aandachtspunt en benoemt expliciet dat deze doelgroep lastig te bereiken is vanwege schaamte of onbekendheid met het aanbod.

N2.4 De organisatie heeft niet doorgerekend wat de inrichting van de regelingen betekent voor het inkomensniveau van de verschillende doelgroepen

Een integrale doorrekening van de effecten van het totale pakket aan regelingen op verschillende typen huishoudens is niet uitgevoerd. In 2021 is er bij de verhoging van de inkomensgrens voor gezinnen met kinderen wel een gerichte impactanalyse uitgevoerd. Daarnaast geven kwaliteitsmedewerkers aan dat zij berekeningen maken op basis van normtabellen, maar dat deze niet worden vertaald naar een systematisch inzicht in effecten per doelgroep. Zij ontvangen hiervoor ook geen gerichte opdrachten vanuit beleid. Het Sociaal Planbureau Groningen heeft wel doorgerekend wat de inrichting van de regelingen betekent voor het inkomensniveau van de verschillende doelgroepen.⁷ Westerkwartier heeft deze uitkomsten meegenomen bij de beleidskeuzes.

De eerder genoemde impactanalyse in het woonlastenonderzoek bevat doorrekeningen van de verhouding tussen inkomen en woonlasten voor verschillende huishoudtypes. Deze analyse heeft bijgedragen aan bewustwording binnen het beleid over de financiële positie van kwetsbare groepen, maar is nog niet systematisch gebruikt voor het aanpassen of herijken van individuele regelingen.

N2.4 De gemeente Westerkwartier anticipeert op de nieuwe doelgroepen

Het woonlastenonderzoek geeft aanvullende inzichten in kwetsbare doelgroepen en hun financiële draagkracht. Er worden zes risicoprofielen onderscheiden, waaronder werkenden met een laag inkomen, alleenstaande ouders en huishoudens met een koopwoning en hoge vaste lasten. Deze inzichten hebben de gemeente geholpen om de problematiek scherper in beeld te krijgen. Tegelijkertijd constateert het onderzoek dat deze kennis nog onvoldoende wordt vertaald naar gerichte beleidsmaatregelen of verruiming van de toegang tot regelingen.

In het Plan van aanpak zijn verschillende maatregelen getroffen, specifiek gericht op de groepen die niet onder het minimebeleid vallen, maar wel extra ondersteuning nodig hebben. Voorbeelden hiervan zijn het Noodfonds Energie en Kansen voor Kinderen.

De Digitale Inclusie Proeftuin biedt ondersteuning aan mensen om hun digitale vaardigheden te verbeteren. Daarnaast kunnen inwoners terecht in de bibliotheek voor digitale begeleiding. Ook is er het Informatiepunt Digitale Overheid, waar inwoners ondersteuning kunnen krijgen bij digitale vraagstukken.

Met het project '18 jaar, fix het maar' werkt SW De Schans samen met de gemeente om alle jongeren te informeren via een brief over de veranderingen die plaatsvinden zodra ze 18 jaar worden. De lancering van dit project moet nog plaatsvinden.

2.4 Afstemming inkomensbeleid met armoedebeleid en beleid sociaal domein

Het inkomensbeleid van de gemeente Westerkwartier maakt deel uit van het bredere armoedebeleid en is verbonden met andere beleidsterreinen binnen het sociaal domein. In deze paragraaf wordt beschreven hoe de afstemming is vormgegeven met de drie andere onderdelen van armoedebeleid,

⁷ <https://sociaalplanbureaugroningen.nl/armoede/verschillen-in-inkomensondersteuning-tussen-en-binnen-gemeenten>

namelijk algemene preventie, vroegsignalering van schulden en schuldhulpverlening. De paragraaf eindigt met een beschrijving van de inbedding van het inkomensbeleid in het beleid sociaal domein.

N2.5 Het inkomensbeleid is in samenhang met preventie, vroegsignalering en schuldhulpverlening beschreven

In beleidsdocumenten is preventie een terugkerend uitgangspunt. In de Visie wordt benadrukt dat inkomensregelingen niet alleen bijdragen aan bestaanszekerheid, maar ook aan het voorkomen van problematische schulden of zwaardere vormen van hulpverlening. Het Plan van aanpak onderstreept dat preventieve inzet zich richt op onder meer financiële educatie, taalvaardigheid en het verbeteren van digitale vaardigheden, om zo de zelfredzaamheid van inwoners te vergroten.

De gemeente heeft afspraken met SW De Schans over de opvolging van signalen over betalingsachterstanden die aangeleverd worden door woningcorporatie, energieleveranciers et cetera. Beleidsmedewerkers geven aan dat geprioriteerd wordt op signalen van betalingsachterstanden bij jongeren en gezinnen met kinderen.

Het beleid schuldhulpverlening is vastgelegd in het beleidsplan en uitvoeringsplan Integrale Schuldhulpverlening 2022–2025 en maakt deel uit van het armoedebelief. De focus ligt op passende ondersteuning ('licht waar mogelijk, zwaar waar nodig'), het vergroten van zelfredzaamheid en het aanpakken van onderliggende oorzaken van schulden. Het beleid schuldhulpverlening wordt in 2026 herzien.

N2.5 Het inkomensbeleid is in samenhang met andere onderdelen van het beleid sociaal domein beschreven

In het beleidsplan van het sociale domein wordt armoede in samenhang met andere beleidsterreinen beschreven. De samenhang met bijvoorbeeld jeugdzorg, onderwijs of participatiebeleid wordt niet expliciet uitgewerkt. Het inkomensbeleid is beperkt verweven met beleidsinspanningen rondom jongeren en onderwijs. Respondenten merken op dat de ondersteuning via Leergeld en het Jeugdfonds losstaat van bredere beleidsdoelen zoals kansengelijkheid en leerplichtpreventie.

2. De uitvoeringspraktijk van het inkomensbeleid

In dit hoofdstuk richten we ons op de uitvoeringspraktijk van het inkomensbeleid van de gemeente Westerkwartier. In paragraaf 3.1 lichten we toe hoe de verschillende regelingen worden uitgevoerd. Vervolgens bespreken we in paragraaf 3.2 de uitvoering van preventie, vroegsignalering, schuldhulpverlening en ondersteuning van inwoners. In paragraaf 3.3 gaan we in op de communicatie met inwoners over de regelingen, waarna we in paragraaf 3.4 de samenwerking tussen de verschillende uitvoerende partijen belichten. Tot slot staan we in paragraaf 3.5 stil bij de knelpunten die zich voordoen in de uitvoeringspraktijk.

3.1 Inkomensregelingen en participatieregelingen

De uitvoering van het inkomensbeleid in de gemeente Westerkwartier is belegd bij een netwerk van interne en externe partijen. Tot 1 april 2025 waren de gemeentelijke taken verdeeld over drie teams:

- Φ Het team Consulents Mens en Gezin was verantwoordelijk voor de uitvoering van inkomensvoorzieningen vanuit de Participatiewet. Dit team voert ook de bijzondere bijstand, inclusief witgoedregeling en de individuele studietoelage uit en de regelingen aanvullende vergoeding kosten kinderopvang en kinderopvang voor mensen met een sociaal-medische indicatie.⁸
- Φ Het team Ondersteuning Mens en Gezin voerde de overige gemeentelijke regelingen op het gebied van inkomensondersteuning uit: het kindpakket, het participatiefonds, de tegemoetkoming gemeentelijke belastingen, de individuele inkomensvoorziening en de meerkostenregeling. Het team is ook de contactpersoon voor de collectieve ziektekostenverzekering die rechtstreeks bij Menzis aangevraagd moet worden.
- Φ Kwaliteits- en beleidsmedewerkers houden zich bezig met beleidsontwikkeling, monitoring, verantwoording en het beheer van toegangsinstrumenten zoals de Potjeswijzer. Dit team onderhoudt ook het contact met ketenpartners.

Lopende het onderzoek, in 2025, heeft de raad ingestemd met een Lokaal Noodfonds Energie en met subsidiëring van het Volwassenenfonds Sport & Cultuur voor maatschappelijke participatie voor volwassenen. De uitvoeringspraktijk van deze regelingen is niet onderzocht. Wel is bekend dat het Lokaal Noodfonds Energie uitgevoerd zal worden door Humanitas, Voedselbank, Stichting Leergeld, Schuldhulpmaatje en het Platform Kerken. De gemeente Westerkwartier stort middelen in het fonds.

De aanvraag, beoordeling en toekenning van de inkomensregelingen verlopen via vastgelegde gemeentelijke processen. Voor inwoners met een bijstandsuitkering worden de drie minimaregelingen ambtshalve toegekend: het participatiefonds volwassenen en kinderen, de tegemoetkoming gemeentelijke belasting en - indien van toepassing - het kindpakket. Als medewerkers een aanvraag van een regeling beoordelen, kunnen zij kijken of de inwoner ook recht zou kunnen hebben op een andere regeling die zij uitvoeren en het aanvraagformulier proactief toesturen. Sommige medewerkers zijn daar actiever in dan andere. Medewerkers verwijzen

⁸ De regelingen voor kinderopvangkosten hebben we in dit onderzoek verder buiten beschouwing gelaten, omdat dit geen regelingen specifiek voor minima zijn.

inwoners ook door naar Stichting Leergeld. AOW-ers krijgen de minimaregelingen niet ambtshalve toegekend. Reden hiervoor is dat de gemeente onvoldoende informatie (wel/niet aanvullend pensioen, andere inkomsten of vermogen) heeft van deze doelgroep om dat te kunnen doen.

De andere regelingen vereisen een aanvraag. De consultants of medewerkers toetsen elke aanvraag. Als de aanvraag niet beoordeeld kan worden vanwege ontbrekende stukken, stuurt de gemeente een e-mail of hersteltermijn voor het indienen van de ontbrekende stukken. Als dit niet lukt vanwege taalbarrières of internetproblemen, verwijzen de medewerkers naar SW SW De Schans, of nemen uitvoerders zelf contact op met SW SW De Schans om uit te leggen wat er nodig is. Meestal is er al iemand bij de inwoner betrokken en dat is dan meestal ook al bij de consultants bekend. Inwoners kunnen medewerkers bellen om vragen te stellen over hun aanvraag. Uit de telefonische interviews blijkt dat er veel telefonisch contact is tussen inwoners en medewerkers en consultants over aanvragen.

N3.1 De gemeentelijke uitvoerders ervaren geen drempels in de uitvoering

Uitvoerders ervaren geen drempels, wel plaatsen zij kanttekeningen bij twee regelingen:

- Φ Bij de beoordeling van de individuele inkomenstoelage wordt gekeken of iemand uitzicht heeft op inkomensverbetering. Omdat niet altijd vaststaat wanneer iemands financiële situatie verbetert, wordt dit besproken met de medewerkers inkomen die beoordelen of er arbeidsperspectief is. Op basis van deze informatie en overleg wordt een afweging gemaakt. Sommige aanvragers volgen een opleiding of werken parttime en kunnen in de toekomst mogelijk meer uren maken. Het probleem is dat het moment waarop hun inkomen verbetert vaak onzeker is. In de praktijk worden deze aanvragen afgewezen, ook als onduidelijk is of op lange termijn inkomensverbetering volgt. De consultants werk en inkomen nemen uiteindelijk het besluit, maar het beleid hierover is vaag en voor meerdere interpretaties vatbaar. Dit leidt ertoe dat de regeling op verschillende manieren wordt uitgevoerd, afhankelijk van de medewerker.
- Φ Bijzondere bijstand kan alleen op papier aangevraagd worden. Dat heeft voordelen, omdat medewerkers al in een vroeg stadium, voor het vragen van aanvullende stukken, kunnen aangeven als een aanvraag geen kans van slagen heeft. Digitaal aanvragen zou echter voor sommige inwoners wel drempelverlagend werken, dat is nu (nog) niet mogelijk.

De participatieregelingen zijn ondergebracht bij ketenpartners. Stichting Leergeld voorziet kinderen uit gezinnen met een laag inkomen van onder meer laptops, fietsen, schoolspullen en zwemlessen. Het Jeugdfonds vergoedt kosten voor contributies en lesmaterialen. Toegang tot deze regelingen verloopt meestal via verwijzing door professionals, zoals wijkteamleden, leerkrachten of sociaal werkers. Ouders kunnen ook rechtstreeks bij Leergeld een aanvraag indienen. De aanvragen worden door intermediairs beoordeeld op basis van vooraf vastgestelde inkomenscriteria, conform het gemeentelijke beleid.

3.2 Preventie, vroegsignalering, schuldhulpverlening en ondersteuning

N3.3 De keuze voor de uitvoerders zorgt voor doeltreffende processen

Preventie

In de praktijk is preventie verweven met andere uitvoeringslijnen, zoals vroegsignalering en ondersteuning. Er zijn losse initiatieven (zoals financiële educatieprojecten of samenwerking met bibliotheken), maar er is geen aparte uitvoerende partij specifiek belast met 'preventie van armoede'. Met onder andere SW De Schans, Humanitas en onderwijsinstellingen wordt gewerkt aan het vroegtijdig signaleren van problematische situaties.

Vroegsignalering

De gemeente Westerkwartier voert vroegsignalering van schulden uit op basis van de Wet gemeentelijke schuldhelpverlening (Wgs). Dit betreft een wettelijke taak waarbij signaalt partners – zoals woningcorporaties, zorgverzekeraars, energieleveranciers en drinkwaterbedrijven – betalingsachterstanden van inwoners melden aan de gemeente. De kwaliteitsmedewerker van de gemeente verwerkt de signalen. Dat houdt in dat de kwaliteitsmedewerker een BRP-check doet en de signalen prioriteert. Jongeren onder de 25 jaar en gezinnen met minderjarige kinderen staan bovenaan de prioritering. Ook wordt gelet op meervoudige signalen en terugkerende meldingen van betalingsachterstanden. De kwaliteitsmedewerker stuurt een brief naar de inwoners die gesignaleerd en niet geprioriteerd zijn. De signalen die voor outreachende opvolging in aanmerking komen (80 per maand) zet de kwaliteitsmedewerker door als melding aan Sociaal Werk SW De Schans. Sociaal Werk SW De Schans tracht de inwoner te bereiken via telefoon, email, huisbezoeken en doet de inwoner een vrijblijvend hulpaanbod. Volgens beleidsmedewerkers is het proces technisch goed ingericht en worden signalen maandelijks besproken. Kwaliteitsmedewerkers geven aan dat de prioritering verloopt conform collegebesluit en ook nodig is, omdat het outreachend opvolgen van alle signalen niet uitvoerbaar zou zijn. In het proces wordt geregistreerd of contact is gelegd, maar is er geen volledig zicht op wat er vervolgens gebeurt: het is niet structureel bekend of een inwoner ondersteuning accepteert of in een traject belandt. De systemen van vroegsignalering en afhandeling door SW De Schans kunnen niet aan elkaar gekoppeld worden.

Schuldhelpverlening

De gemeente Westerkwartier heeft de schuldhelpverlening ingericht via een eerstelijns-tweedelijnsmodel. SW De Schans is verantwoordelijk voor de eerstelijns schuldhelpverlening: zij hebben het eerste contact met inwoners, voeren intakegesprekken, maken probleemsituaties bespreekbaar en verwijzen waar nodig door, bijvoorbeeld naar Humanitas. De Gemeentelijke Kredietbank (GKB) voert de specialistische tweedelijns schuldhelpverlening uit. Dit omvat onder andere saneringskredieten, budgetbeheer en beschermingsbewind. De samenwerking tussen beide partijen wordt als functioneel omschreven.

N3.4 De keuze voor de uitvoerders van de ondersteuning van inwoners zorgt voor doeltreffende processen

Humanitas fungeert als intermediair voor Leergeld en het Jeugdfonds en levert daarnaast ondersteuning aan inwoners bij het aanvragen van regelingen. SW De Schans, als brede welzijnsorganisatie, speelt een rol in de signalering van armoede en schulden, preventieactiviteiten, eerstelijns schuldhelpverlening en hulpvragen op andere leefgebieden. In sommige gevallen dragen zij actief inwoners over aan Humanitas.

De praktische ondersteuning van inwoners bij het aanvragen van regelingen en voorzieningen wordt voornamelijk uitgevoerd door Humanitas, die vrijwilligers inzet voor ondersteuning bij het invullen van formulieren, het aanvragen van voorzieningen en het uitleggen van brieven of systemen. In de

interviews wordt opgemerkt dat de ondersteuningsstructuur kwetsbaar is, omdat Humanitas grotendeels afhankelijk is van vrijwilligers en hun beschikbaarheid. Daarnaast wordt gesignaleerd dat de toegang tot ondersteuning niet voor alle doelgroepen even vanzelfsprekend is.

Digitale hulpmiddelen zoals de Potjeswijzer en de Voorzieningenwijzer worden ingezet om inwoners en professionals te helpen bij het vinden van passende regelingen. De Voorzieningenwijzer wordt uitsluitend gebruikt voor de collectieve ziektekostenverzekering, voor de overige regelingen is de Potjeswijzer het aangewezen instrument.

In beleidsdocumenten wordt erkend dat het aanvragen van regelingen complex kan zijn, vooral voor inwoners die niet digitaal vaardig zijn. Daarom worden inspanningen gedaan om de toegankelijkheid van regelingen te verbeteren, onder andere via de verdere ontwikkeling van de Potjeswijzer en duidelijke communicatie.

3.3 Communicatie met inwoners

De gemeente Westerkwartier communiceert op verschillende manieren met inwoners over de regelingen die beschikbaar zijn voor inkomensondersteuning en participatie. De kern van de communicatie-infrastructuur bestaat uit:

- Φ de gemeentelijke website, waar informatie over de regelingen en aanvraagprocedures staat;
- Φ de Potjeswijzer en Voorzieningenwijzer, waarmee inwoners op basis van hun situatie inzicht kunnen krijgen in welke regelingen mogelijk voor hen gelden;
- Φ de nieuwsbrief participatie gericht aan alle inwoners die een uitkering ontvangen;
- Φ communicatie via ketenpartners.

Hieronder gaan we verder in op de communicatie via de gemeentelijke website en de Potjeswijzer en Voorzieningenwijzer waarvoor de gemeente Westerkwartier verantwoordelijk is.

N3.5 De informatie op de gemeentelijke website is versnipperd en lastig vindbaar

De informatie over regelingen is op de gemeentelijke website op meerdere locaties beschikbaar, zoals onder “Werk en geldzaken” en “Potjes voor minima”. De studietoelage, meerkostenregeling en bijzondere bijstand zijn redelijk goed vindbaar bij gerichte zoekopdrachten. Andere regelingen, bijvoorbeeld het kindpakket, worden daarentegen alleen snel gevonden bij het gebruik van de juiste zoekterm (“kindpakket”) en zijn minder goed vindbaar bij bredere zoekopdrachten, zoals “regelingen voor kinderen”.

Het participatiefonds en de tegemoetkoming gemeentelijke belastingen zijn op de gemeentelijke website gebundeld op één pagina. Dit kan verwarring veroorzaken. Zo leidt een klik op ‘tegemoetkoming gemeentelijke belastingen’ naar een pagina met de titel “Regelingen voor mensen met een laag inkomen”.

Stichting Leergeld, het Jeugdfonds en de Voedselbank zijn niet eenvoudig vindbaar via de zoekfunctie. Inwoners dienen vaak eerst te navigeren naar onderdelen als “Potjes voor minima”, “Potjeswijzer” of “Sociale Wegwijzer”, waar een overzicht van deze instanties en gerelateerde informatie beschikbaar is. Humanitas en SW De Schans zijn vindbaar via de Sociale Wegwijzer, via

zoektermen als “hulp bij armoede” en “hulp bij geldzaken”, en via de pagina’s “Hulp bij geld besparen” en “Hulp bij schulden en geldproblemen”.

N3.5 De informatie op de gemeentelijke website is toegankelijk voor mensen met een beperking en grotendeels begrijpelijk

De gemeentelijke website biedt een voorleesfunctie aan, de mogelijkheid om het contrast te verhogen, en de meeste teksten zijn helder en bondig geformuleerd. De informatie over de meerkostenregeling is daarentegen niet volledig. De inkomensgrens voor inwoners onder de 21 jaar wordt niet vermeld.

Op de website worden de termen “potjes”, “regelingen” en “toeslagen” gebruikt. Dit kan leiden tot verwarring bij inwoners, aangezien het niet altijd duidelijk is of deze begrippen synoniem zijn of juist verschillende typen ondersteuning betreffen. Voor veel regelingen geldt dat een aanvraag via DigiD noodzakelijk is. Voor papieren aanvragen moet vaak eerst een digitaal formulier worden ingevuld om het papieren formulier toegezonden te krijgen. Dit kan een drempel vormen, met name voor inwoners met beperkte digitale vaardigheden.

N3.5 De Potjeswijzer is goed vindbaar

De Potjeswijzer is goed vindbaar via de gemeentelijke website en gerichte zoekopdrachten op internet en verschijnt in de zoekresultaten vaak bovenaan. Via deze tool krijgen inwoners op basis van enkele vragen een overzicht van regelingen waarvoor zij mogelijk in aanmerking komen. De Potjeswijzer functioneert als een doorverwijs tool. Voor daadwerkelijke aanvragen worden inwoners doorgestuurd naar de gemeentelijke website of naar externe organisaties.

Beleidsmedewerkers, uitvoerders, ketenpartners en inwoners zijn nog niet tevreden over het functioneren van de Potjeswijzer. De Potjeswijzer rekent bijvoorbeeld met inkomen, maar houdt geen rekening met schuldenlast. Ook geven meerdere ketenpartners en inwoners aan dat de uitkomst van de check op de Potjeswijzer lang niet altijd correct is. Ook vinden inwoners en ketenpartners het onhandig dat al allerlei gegevens moeten worden ingevuld, voordat je kunt zien welke regelingen er allemaal in de Potjeswijzer worden meegenomen. Ook het up-to-date houden van de Potjeswijzer blijkt lastig te zijn, omdat de gemeentelijke organisatie hiervoor ook informatie van ketenpartners nodig heeft.

N3.5 De informatie op de Potjeswijzer is niet toegankelijk voor mensen met een beperking en matig begrijpelijk

De website biedt over het algemeen heldere en beknopte informatie, maar kent enkele aandachtspunten. In tegenstelling tot de gemeentelijke website beschikt de Potjeswijzer niet over een voorleesfunctie of de mogelijkheid tot contrastverhoging, wat de toegankelijkheid voor personen met een visuele beperking of laaggeletterdheid kan beperken. De omschrijving van het participatiefonds is verwarrend geformuleerd: *“Een bijdrage voor culturele, maatschappelijke en/of sportieve activiteiten. Let op: ‘Heeft u inwonende kinderen onder de 18 jaar, beperkt vermogen en een inkomensgrens tot 130%? Dan komt u mogelijk wel in aanmerking’*”. Deze formulering kan de indruk wekken dat het participatiefonds uitsluitend bestemd is voor inwoners met inwonende kinderen onder de 18 jaar, terwijl ook volwassenen zonder kinderen hiervoor in aanmerking komen.

Ook op de pagina over het Jeugdfonds ontbreekt een heldere definitie van wat wordt verstaan onder “inkomen op minimumniveau”.

N3.5 De Voorzieningenwijzer is moeilijk vindbaar en vereist digitale vaardigheden

De Voorzieningenwijzer is alleen toegankelijk via de website *Dat Geldt voor Mij*, een onderdeel van de Voorzieningenwijzer. Bij een zoekopdracht op “Voorzieningenwijzer” komt echter vaak eerst de algemene site naar voren, waarop de gemeente Westerkwartier niet voorkomt. *Dat Geldt voor Mij* biedt inwoners onder meer een zorgcheck om een passende zorgverzekering te vinden.⁹ De site geeft duidelijke informatie en biedt ondersteuning via chat, telefoon of een persoonlijk gesprek. Wel vereist het gebruik van de zorgcheck enige digitale vaardigheid, wat voor sommige inwoners een drempel kan vormen.

N3.5 De communicatie is niet afgestemd op alle doelgroepen

In de praktijk blijkt communicatie vooral effectief bij inwoners die al bekend zijn bij de gemeente, met name bijstandsgerechtigden. Zij worden actief benaderd met informatie in de vorm van bijvoorbeeld nieuwsbrieven. Bij de intake voor een bijstandsuitkering krijgen klanten een informatiemap waarin de regelingen staan en de meeste consulenten kunnen hierop inspelen. Volgens de uitvoerders van de regelingen, zijn bijstandsgerechtigden goed op de hoogte van de regelingen: *“Bijstandsgerechtigden weten vaak via bijvoorbeeld de website wat er beschikbaar is, en soms weten ze het zelfs beter dan de consulenten zelf. [...] Ze hebben regelmatig contact met SW SW De Schans, en sommige zijn handig met internet.”*

Voor andere doelgroepen, zoals inwoners met een andere uitkering, werkenden met een laag inkomen, ouderen of mensen zonder hulpverlening, is de informatievoorziening minder vanzelfsprekend. Op de gemeentepagina van het streekblad verschijnt regelmatig een artikel over de regelingen, gericht op iedereen, niet specifiek op bijstandsgerechtigden. Maar de informatie bereikt hen vaak niet. Als zij geïnformeerd zijn, dan is het via toevallige contacten of betrokken intermediairs. Zowel in interviews met externe uitvoerders als met raadsleden wordt genoemd dat deze doelgroepen regelmatig niet of pas laat op de hoogte zijn van hun rechten of beschikbare ondersteuning. Humanitas en Stichting Leergeld benoemen dit expliciet als een belangrijk aandachtspunt in de praktijk.

3.4 De samenwerking met ketenpartners

De gemeente werkt samen met ketenpartners waarmee zij een subsidierelatie heeft. Stichting Leergeld is tevreden over het directe contact en de communicatie met de gemeente Westerkwartier. Wel ervaren zij dat het initiatief voor overleg meestal van hun kant komt. Stichting Leergeld krijgt voorsnog geen informatie van de gemeente over hoe vaak zij via de gemeentelijke website worden gevonden. Ook moeten zij zelf actief aandringen op het bijwerken van de Potjeswijzer, bijvoorbeeld bij een nieuw vergoedingenoverzicht. Het contact met het Jeugdfonds verloopt goed, vooral door de korte lijnen. Minstens één keer per jaar proberen ze samen te bespreken hoe de samenwerking gaat.

⁹ Tijdens het ambtelijk wederhoor is genoemd dat Westerkwartier binnenkort start met de uitgebreide Voorzieningenwijzer als onderdeel van de Potjeswijzer.

Ontstaan van het Armoedepact Westerkwartier

Het Armoedepact is in 2022 ontstaan op initiatief van de gemeente Westerkwartier, samen met Humanitas, Stichting Leergeld, SW De Schans, Wold en Waard, de Voedselbank, Kledingbank Maxima en Schuldhulpmaatje. De directe aanleiding was de behoefte aan meer samenhang in de aanpak van armoede, het vergroten van het bereik van regelingen, en het beter benutten van signalen uit de praktijk.

De ontwikkeling van de armoedevisie “Solidair en Dichtbij” vormde een belangrijk moment waarin de samenwerking is geïntensiveerd. In dat proces is het Armoedepact gegroeid tot een netwerkstructuur waarin uitvoerders en beleidsmakers elkaar structureel ontmoeten.

Doel van het Armoedepact

Het Armoedepact heeft als doel:

- het verbeteren van de **samenwerking en afstemming** tussen partijen die betrokken zijn bij het armoedebeleid;
- het **signaleren van knelpunten** in beleid en uitvoering;
- het **verbeteren van het bereik en de toegankelijkheid** van voorzieningen;
- en het stimuleren van **integrale ondersteuning** van inwoners met (risico op) armoede.

Het is nadrukkelijk bedoeld als werkstructuur: deelnemers delen praktijkervaringen, bespreken verbeterpunten en werken aan gezamenlijke initiatieven, zoals communicatieverbetering of vereenvoudiging van aanvraagroutes.

Organisatie van het Armoedepact

Het pact functioneert als een informeel netwerk met **regelmatige overleggen** waarin de kerndeelnemers vertegenwoordigd zijn. De gemeente organiseert en faciliteert deze overleggen, meestal onder leiding van beleidsmedewerkers sociaal domein. Er is **geen formele governance- of besluitstructuur**: het pact heeft geen statuten, geen vast reglement en geen formeel vastgelegde rolverdeling.

N3.6 Het Armoedepact is een stevige organisatie die positief gewaardeerd wordt

De externe samenwerking wordt grotendeels vormgegeven via het Armoedepact Westerkwartier (verder genoemd: het Armoedepact), waarin lokale maatschappelijke organisaties en de gemeente deelnemen (zie kader Armoedepact). De gemeente bepaalt het armoedebeleid, maar de leden bepalen wat zij willen delen en bespreekbaar willen maken in het Armoedepact. Deelnemers waarderen het Armoedepact als een laagdrempelig platform voor overleg, afstemming en signalering. Het wordt gezien als een unieke vorm van samenwerking, waarin uitvoerders ruimte ervaren om knelpunten te benoemen en gezamenlijk initiatieven te ontplooien. Tegelijkertijd is het onduidelijk hoe de gemeente formeel regie voert op dit netwerk. Er is geen vastgestelde rolverdeling of governancestructuur. De regie en coördinatie liggen bij de gemeente. Deelnemers leveren input voor de agenda. Gezamenlijk worden afspraken gemaakt over wie wat doet. Uit interviews met ketenpartners blijkt dat zij het overleg constructief vinden en de samenwerking positief waarderen, maar ook wensen dat signalen en voorstellen sneller worden opgevolgd door beleidsmakers.

N3.6 De gemeentelijke organisatie kan beter sturen op samenwerken aan doelbereik

Meerdere ketenpartners noemen dat de gemeente weinig stuurt op gezamenlijke doelen of gedeelde monitoring. Elk werkt vanuit zijn eigen opdracht en financiering, zonder dat er gezamenlijk inzicht is in het totaalbereik of de effectiviteit van de samenwerking. De ondervraagde raadsleden merken op dat de samenwerkingspraktijk goed bedoeld is, maar dat de regie op samenhang en continuïteit steviger kan.

N3.6 Ketenpartners zijn positief gestemd over de toekomstige samenwerking

Met de aanstelling van een specifieke beleidsmedewerker met aandachtsgebied armoede voor 2 jaar zijn de verwachtingen bij de samenwerkingspartners positief gestemd. Zowel Humanitas, Stichting Leergeld, SW De Schans en het Jeugdfonds zien in de aanstelling van een vaste contactpersoon een kans om de samenwerking te verstevigen en om de regie op de uitvoering van het armoedebeleid te versterken.

N3.2 Samenwerking tussen ketenpartners onderling verloopt overwegend goed

Stichting Leergeld werkt intensief samen met Humanitas, mede omdat de meeste intermediairs ook bij Humanitas betrokken zijn. Wanneer zij bij gezinnen op bezoek gaan, nemen ze de informatie over de regelingen van de gemeente mee. Op die manier is er één contactpersoon die zicht heeft op alle regelingen, wat voor de gezinnen erg prettig is. Ook de contactpersoon van het Jeugdfonds is tevreden over de duidelijke afspraken met Humanitas.

Er is goed overleg geweest tussen Stichting Leergeld en de buurtsportcoaches van SW De Schans over de aanmeldingen voor het Jeugdfonds. Hierin is afgesproken dat de aanmeldingen door Humanitas of door Stichting Leergeld gedaan worden, omdat dat voor de inwoner gunstig is.¹⁰ De rol van SW De Schans, waaronder buurtsportcoaches, verschuift steeds meer van het verwerken van aanvragen naar het signaleren en warm overdragen, bij voorkeur naar Humanitas. Stichting Leergeld ziet - vanuit het perspectief van de inwoners - risico's bij de rol van Schans als ondersteuner, omdat inwoners SW De Schans als verlengstuk van de gemeente kunnen zien. Om die reden heeft Stichting Leergeld contact gezocht met scholen, omdat zij mogelijk een grotere rol kunnen spelen in de signalering dan zij nu doen.

SW De Schans ervaart korte lijntjes met andere organisaties. Er wordt op casuïstiek niveau overgedragen wanneer een bepaalde hulpverlening passender is (op-, af-, of bijschalen), daarnaast zijn er triage overleggen waarbij ook meer overstijgend overlegd wordt. Ook, met toestemming van de inwoners, worden hun contactgegevens doorgestuurd naar Humanitas. Daarnaast helpt SW De Schans bij de aanmelding voor de GKB, waarbij samen een intake wordt gedaan bij het opstarten van het traject. SW De Schans begeleidt de inwoners ook bij overdrachten naar andere organisaties.

Ook de GKB ervaart korte lijntjes in de gemeente Westerkwartier. De GKB heeft een goede verbinding met SW De Schans en zit regelmatig samen om spreekuren te houden. Vaak is er iemand van SW De Schans aanwezig bij het intakegesprek van de GKB. Ook wordt er vaak samengewerkt met

¹⁰ Omdat Stichting Leergeld 150 euro extra kan vergoeden, wat bij directe aanmelding door de buurtsportcoach misgelopen wordt.

SchuldHulpMaatje¹¹ en Humanitas wanneer er ondersteuning nodig is. De GKB wijst inwoners soms op Stichting Leergeld of SchuldHulpMaatje. De GKB biedt zelf geen directe ondersteuning, daarom wordt er doorverwezen naar bijvoorbeeld gemeentelijke regelingen.

Humanitas is ook zeer tevreden over de samenwerking, maar stelt dat het altijd nog beter kan. *“Er wordt al veel doorverwezen, maar we zouden elkaar nog beter kunnen vinden en daar moeten we naar streven. Er komen mensen die al een tijd in de hulpverlening zitten, maar nog niet weten dat hun kind kan sporten via Jeugdfonds of dat de ouderbijdrage niet betaald hoeft te worden. Dit kan nog beter, maar er gaat al veel goed.”* Humanitas is de enige organisatie die met één bezoek alle aanvragen kan doen, omdat Humanitas overal intermediair voor is. Humanitas neemt bij een intake meteen het gehele plaatje mee. Humanitas maakt ook de voorzieningenlijst, die ligt ook bij alle medewerkers van SW De Schans.

3.5 Knelpunten in de uitvoering

Op basis van de interviews met gemeentelijke medewerkers, uitvoerende partners en raadsleden blijkt dat de uitvoering van het inkomensbeleid in veel opzichten goed functioneert, maar dat er ook knelpunten zijn. Sommige knelpunten zijn hierboven al kort aangestipt.

N3.7 Onduidelijkheid over uitvoering door verschillende gemeentelijke teams

Tot april 2025 waren de gemeentelijke taken op het gebied van inkomensondersteuning verdeeld over twee teams (zie paragraaf 3.1). Hoewel er onderlinge afstemming plaatsvindt, signaleren medewerkers dat de samenwerking niet vanzelfsprekend of vanzelf goed georganiseerd is. Informatie over inwoners wordt niet altijd gedeeld, mede door verschillen in systemen of interpretatie van privacyregels.

N3.7 Maatwerk vraagt veel tijd en afstemming

De gemeentelijke teams geven aan dat de uitvoering over het algemeen efficiënt verloopt, zeker bij standaardaanvragen. Bij bijzondere situaties en maatwerk zijn er meer handmatige handelingen nodig, wat tijd en afstemming vraagt.

N3.7 Onduidelijkheid over doelgroepen van regelingen

Zowel binnen de gemeentelijke organisatie als tussen de gemeente en ketenpartners bestaan verschillen in interpretatie van inkomensgrenzen en doelgroepen. Stichting Leergeld en het Jeugdfonds hanteren bijvoorbeeld deels eigen beoordelingscriteria, waardoor het voorkomt dat een gezin voor de ene regeling wel in aanmerking komt en voor een andere niet. Dit leidt tot verwarring bij inwoners en onduidelijkheid bij intermediairs.

N3.7 Praktijksignalen worden niet altijd naar tevredenheid van ketenpartners opgepakt

Ketenpartners geven aan dat knelpunten regelmatig worden besproken in overleggen, zoals binnen het Armoedepact. Het komt voor dat ketenpartners verwachten dat een signaal leidt tot bijstelling van beleid of verbetering van procedures, wat niet altijd (direct) het geval is. De praktijkervaring van

¹¹ SchuldHulpMaatje is actief in Westerkwartier, maar kleinschalig. Zij financieren hun werkzaamheden via bijdragen van kerken. Er zijn wel werkafspraken gemaakt met de gemeente over wie wat doet. SchuldHulpMaatje heeft een functionele relatie met gemeentelijke partners, zoals Humanitas.

uitvoerders wordt dus niet altijd naar tevredenheid van ketenpartners benut om de uitvoeringspraktijk te versterken.

N3.7 Communicatie met niet-bijstandsgerechtigden schiet tekort

De communicatie bereikt vooral uitkeringsgerechtigden. Andere groepen – zoals werkenden met een laag inkomen, jongeren en statushouders – worden niet goed bereikt. Voor hen is de informatie moeilijk vindbaar of is ondersteuning afhankelijk van toevallige contacten. Een communicatieplan voor deze doelgroep is er (nog) niet.

N3.5 De informatie over regelingen is versnipperd, soms onduidelijk en onvoldoende toegankelijk

De regelingen op de gemeentelijke website zijn versnipperd over meerdere pagina's en daardoor niet allemaal even goed vindbaar. De gemeentelijke website is toegankelijk, maar de informatie is niet altijd goed te begrijpen. Termen worden niet consistent gebruikt.

In de praktijk blijkt de Potjeswijzer nuttig, maar nog niet volledig afgestemd op alle doelgroepen. Zo wordt er bijvoorbeeld geen rekening gehouden met schuldenlast bij het bepalen van geschiktheid en is de informatie niet altijd up-to-date. Gezinnen met een inkomen boven 130% van het sociaal minimum hebben volgens de Potjeswijzer geen recht op ondersteuning door Stichting Leergeld en Jeugdfonds, terwijl dat in de praktijk wel zo kan zijn.

De gemeente werkt aan het verbeteren van de begrijpelijkheid en toegankelijkheid van informatie. Zo wordt ingezet op de verbetering van de Potjeswijzer en vereenvoudiging van teksten en formulieren. Toch blijft het voor veel inwoners lastig om zelfstandig te achterhalen welke regelingen er zijn en hoe ze deze kunnen aanvragen. Dit geldt nog meer voor mensen met beperkte digitale vaardigheden of beperkte taalvaardigheid. Maar ook mensen met een hoger inkomen of met wisselend inkomen hebben vaak te maken met instabiliteit en overgangperiodes tussen verschillende inkomensniveaus, wat het ingewikkeld maakt voor hen om bijvoorbeeld regelingen aan te vragen.

N3.7 Inwoners lopen kans om geld mis te lopen door (wijzigingen in) de inrichting van de uitvoering van regelingen

Als een activiteit duurder is dan de maximale vergoeding door het Jeugdfonds, dan betaalt Stichting Leergeld een extra bijdrage van maximaal €150. Intermediairs van Jeugdfonds en Stichting Leergeld dienen aanvragen dan ook in via Stichting Leergeld. Intermediairs van scholen weten dit niet altijd en dienen rechtstreeks in bij Jeugdfonds, waardoor het gezin zelf meer moet bijbetalen.

Voorheen voerde Leergeld de regeling voor de peuterspeelzaal uit, waardoor die peuters al bekend waren bij Leergeld. Nu de gemeente deze regeling zelf uitvoert, zijn deze peuters niet bekend bij Stichting Leergeld, zodat zij bijvoorbeeld de Jarige-Job doos mis kunnen lopen. Ouders moeten er nu zelf aan denken om deze aan te vragen. Leergeld schuift wel aan bij overleggen voor- en vroegschoolse educatie (VVE) met onder andere kinderopvangaanbieders en onderwijsinstellingen. Humanitas schuift standaard aan bij deze overleggen. Daar worden regelingen gedeeld met deze aanbieders om ouders te informeren.

N3.7 Schuldhelpverleners wijzen nog niet voldoende door naar Stichting Leergeld en Jeugdfonds

De GKB en bewindvoerders dienen amper aanvragen in bij het Jeugdfonds en Stichting Leergeld. *“Ik zag laatst ook iemand met een budgetoverzicht die nog gewoon het schoolreisje en de ouderbijdrage maandelijks vergoedde, dat je denkt hoe dan?” “Dat kan zo weer een paar honderd euro schelen op een jaarbudget, dat is wel heel zonde.”*

3. Doeltreffendheid van het inkomensbeleid

In dit hoofdstuk onderzoeken we in hoeverre het inkomensbeleid doeltreffend is. In paragraaf 4.1 beginnen we met een verkenning van de aard en omvang van de armoede- en schuldenproblematiek binnen de gemeente. In paragraaf 4.2 bekijken we het bereik van de inkomens- en participatieregelingen. In paragraaf 4.3 richten we ons op de impact van het beleid op het dagelijks leven van inwoners. Hierin staan stil bij de vraag of mensen financieel kunnen rondkomen (4.3.1), of de regelingen hen hierbij voldoende ondersteunen (4.3.2), en hoe inwoners de ondersteuning en dienstverlening van de gemeente Westerkwartier ervaren (4.3.3).

4.1 Aard en omvang van de armoede- en schuldenproblematiek

Met behulp van openbare bronnen en het woonlastenonderzoek is in dit onderzoek een beeld geschetst van hoeveel gezinnen in Westerkwartier moeten rondkomen van een laag inkomen. Ook is met behulp van het schuldendashboard van het CBS in kaart gebracht hoeveel gezinnen geregistreerde schulden hebben. De cijfers zijn vergeleken met de cijfers van De Fryske Marren, Het Hogeland en Noardeast-Fryslân. Daarnaast hebben we de uitvoerders gevraagd om een beeld te schetsen van de armoede- en schuldenproblematiek op basis van hun ervaringen in de uitvoering.

Tabel 4.1 Samenstelling inwoners Westerkwartier op 1 januari 2024 (CBS, 2024)

Aantal inwoners	64.896
Aantal kinderen 0 t/m 18 jaar	13.931 (21,5%)
Aantal huishoudens	27.484
Aantal huishoudens met kinderen	10.206 (37,1%)

Factsheet 1 Armoedecijfers bevat cijfers van het aantal inwoners, huishoudens en kinderen met een laag inkomen of geregistreerde schulden in relatie tot andere gemeenten. De informatie op de factsheets is hier kort samengevat.

- Φ **9,3%** van de huishoudens (ongeveer 2.500 huishoudens) hebben een inkomen onder 120% van het sociaal minimum¹², dat is lager dan het gemiddelde in Groningen (15,5%) en Nederland (12,2%).
- Φ **4,4%** van de huishoudens (ongeveer 1.200 huishoudens) hebben een inkomen onder 101% van het sociaal minimum (2023), dat is lager dan het gemiddelde in Groningen (8,1%) en Nederland (6,5%).
- Φ Ongeveer **800 huishoudens** (2,8%) leven van een bijstandsuitkering, 3% van de kinderen (**370 kinderen**) groeit op in een huishouden met een bijstandsuitkering (2023). Dat is lager dan in Nederland (4,7% van de huishoudens, respectievelijk 6% van de kinderen). En ook lager dan in provincie Groningen (6,5% respectievelijk 9%).

¹² Dat is de inkomensgrens voor de meeste inkomensregelingen voor huishoudens zonder kinderen.

- Φ Eenoudergezinnen, eenpersoonshuishoudens en inwoners tot 25 jaar leven vaker dan andere inwoners van een laag inkomen.
- Φ Zelfstandig ondernemers en inwoners met een overdrachtsinkomen¹³ leven vaker dan andere inwoners van een laag inkomen.
- Φ **900 kinderen** groeien op in een gezin met een inkomen tot 130%¹⁴ (2023), dat is 6,9% van de kinderen. 1% van de kinderen (ongeveer **100 kinderen**) groeit op in een gezin met een langdurig laag inkomen.
- Φ **14%** van de huishoudens had in 2023 een betaalbaarheidsrisico, en dit komt vaker voor bij laag- en middeninkomens, eenpersoonshuishoudens en huishoudens in een koopwoning (woonlastenonderzoek Westerkwartier).
- Φ **10%** van de huishoudens had in 2023 te maken met energiearmoede (woonlastenonderzoek Westerkwartier).

Het aantal inwoners met een bijstandsuitkering of een ander laag inkomen is in de gemeente Westerkwartier lager dan het provinciale en landelijke gemiddelde. Eenoudergezinnen, eenpersoonshuishoudens, inwoners tot 25 jaar, zelfstandig ondernemers en inwoners met een overdrachtsinkomen hebben relatief vaak een laag inkomen. Het aantal inwoners met betaalbaarheidsrisico's en/of energiearmoede ligt aanzienlijk hoger dan het aantal inwoners met een laag inkomen.

- Φ **6,1%** van de huishoudens (1.680 huishoudens) heeft geregistreerde schulden (2024). Dit is lager dan het Nederlandse gemiddelde (8,9%).
- Φ In januari 2024 kwamen **340 huishoudens** (1,3% van de huishoudens) voor het eerst voor in de schuldregistraties. Het aantal nieuwe instromers is lager dan in 2023 en sterker gedaald dan landelijk.
- Φ Huishoudens met kinderen, zowel eenouderhuishoudens als paren met kinderen, zijn oververtegenwoordigd in de schuldregistraties.
- Φ Huishoudens met een niet-Nederlandse achtergrond zijn oververtegenwoordigd in de schuldregistraties.

Het aantal huishoudens met geregistreerde schulden is lager dan het landelijke gemiddelde en lager dan in de meeste vergelijkbare gemeenten, maar hoger dan het aantal huishoudens met een laag inkomen. Eenoudergezinnen, paren met kinderen en huishoudens met een niet-Nederlandse achtergrond hebben vaker schulden dan andere inwoners.

De problematiek is in Westerkwartier kleiner dan landelijk en provinciaal, maar volgt dezelfde trends

De cijfers van Westerkwartier liggen structureel lager dan de landelijke en provinciale cijfers en zijn het meest vergelijkbaar met de cijfers van De Fryske Marren. De ontwikkelingen door de tijd volgen

¹³ Een overdrachtsinkomen bestaat uit uitkeringen, pensioen en partneralimentatie.

¹⁴ Dat is de inkomensgrens voor de meeste inkomensregelingen voor huishoudens met kinderen.

ongeveer de landelijke trends en de trends van vergelijkbare gemeenten. Alleen de hoeveelheid kinderen met kans op armoede is in Westerkwartier in de periode 2020 - 2023 ongeveer gelijk gebleven, terwijl die landelijk en in de meeste referentiegemeenten is gedaald (alleen Het Hogeland volgt dezelfde trend als Westerkwartier).

4.2 Bereik van inkomensregelingen en participatieregelingen

Inwoners met een bijstandsuitkering vormen de grootste groep gebruikers van de regelingen, maar de groep inwoners met armoede- en/of schuldenproblematiek is veel breder dan bijstandsuitkeringen (zie ook paragrafen 2.3 en 4.1). Er is zicht op de kenmerken van niet-bijstandsgerechtigden met armoedeproblematiek, maar de individuele inwoners met deze kenmerken zijn niet in beeld bij de gemeente Westerkwartier of de ketenpartners. In deze paragraaf brengen we het bereik van de verschillende regelingen in kaart. Waar mogelijk maken we onderscheid tussen bijstandsgerechtigden en niet-bijstandsgerechtigden.

N4.1 Het gebruik van gemeentelijke regelingen neemt sinds 2022 af

De gemeente Westerkwartier maakt jaarlijks een uitvoeringsverslag waarin verslag wordt gedaan van het aantal aanvragen en toekenningen van:

- Φ studietoeslag;
- Φ bijzondere bijstand, met onderscheid naar individuele inkomenstoeslag, bewindvoeringskosten en overige bijzondere bijstand;
- Φ minimaregelingen, waarbij onderscheid wordt gemaakt naar ambtshalve toekenning en aanvragen. Het aantal verstrekkingen van minimaregelingen wordt niet gesplitst naar participatiefonds, kindpakket en tegemoetkoming belastingen. De uitgaven aan deze regelingen worden wel apart in kaart gebracht;
- Φ meerkostenregeling.

Voor het Plan van aanpak heeft de raad gevraagd naar het bereik van de regelingen. De informatie heeft de organisatie gehaald uit eigen registratiesystemen, het woonlastenonderzoek en de jaarverslagen van ketenpartners. De cijfers beperken zich tot het aantal aanvragen of aanvragers, de omvang van de doelgroep is niet in beeld gebracht. In de factsheet Regelingen hebben we het gebruik en de uitgaven van de verschillende inkomensregelingen en participatieregelingen uit verschillende bronnen opgenomen. Tabel 4.2 is een overzicht van alle bekende cijfers over aanvragen en aanvragers. Het gebruik neemt vanaf 2022 voor nagenoeg alle gemeentelijke regelingen (en de Voedselbank) af. Ook het aantal bijstandsgerechtigden neemt sinds 2022 af. Uit interviews is bekend dat de grootste groep gebruikers van gemeentelijke regelingen bestaat uit bijstandsgerechtigden. Het bereik onder niet-bijstandsgerechtigden neemt dus (nog) niet toe.

N4.2 Het gebruik van participatieregelingen neemt sinds 2022 sterk toe

Het bereik van Stichting Leergeld en het Jeugdfonds nam in de periode 2021 - 2023 sterk toe. Beide

organisaties hadden in 2024 een lager bereik dan in 2023. Het bereik van Humanitas nam tot 2023 sterk toe, de cijfers over 2024 zijn nog niet bekend.¹⁵

Tabel 4.2 gebruik inkomensregelingen en participatieregelingen

Organisatie / regeling	Eenheid	2021	2022	2023	2024
Participatiefonds	inwoners	1.363	1.405	1.270	1.227
Bijzondere bijstand	toegekende aanvragen	1.253	1.215	1.137	1.042
<i>Waarvan: individuele inkomensvoet</i>	<i>inwoners</i>	<i>458</i>	<i>473</i>	<i>468</i>	<i>372</i>
Kindpakket	kinderen	674	658	592	n.b.
Studietoelage	inwoners	23	19	21	26
Meerkostenregeling	inwoners	n.b.	n.b.	n.b.	216
Witgoedregeling	huishoudens	79	61	46	n.b.
Stichting Leergeld	kinderen	525	711	763	720
Jeugdfonds	kinderen	125	320	335	311
Humanitas thuisadministratie + Get a Grip	inwoners	573	711	795	n.b.
Voedselbank	huishoudens kinderen	107 141	149 167	114 176	93 102
SchuldHulpMaatje	hulpvragen	27	13	11	n.b.

Bron: plan van aanpak 2025, uitvoeringsverslagen 2023 en 2024, jaarverslagen ketenpartners, interviews / data-analyse kwaliteitsmedewerkers

¹⁵ Uit het ambtelijk wederhoor blijkt dat de nieuwe cijfers van Humanitas ondertussen beschikbaar zijn.

N4.1 Het bereikpercentage van inkomensregelingen varieert sterk tussen regelingen

N4.2 Het bereikpercentage van participatieregelingen is hoog

Van de genoemde regelingen in de vorige paragraaf is het aantal toegekende aanvragen of bereikte kinderen bekend, maar de omvang van de doelgroep wordt daarbij niet berekend of geschat. Er is dan ook geen zicht op het bereikpercentage. In de factsheet Bereik inkomensregelingen is per regeling getracht een schatting te maken van het bereikpercentage op basis van de uitvoeringsverslagen, de cijfers over armoedeproblematiek en de interviews. De tegemoetkoming gemeentelijke belastingen, individuele studietoelage en de meerkostenregeling zijn buiten beschouwing gelaten, omdat er geen gegevens beschikbaar zijn over het aantal aanvragen en/of de doelgroep.

Uit de factsheet blijkt dat:

- Φ Bijzondere bijstand: Het aantal toekenningen daalde van 1.253 (2021) naar 1.042 (2024), ondanks uitbreiding van de regeling. Het bereikpercentage is niet te bepalen.
- Φ Kindpakket: Het gebruik van het kindpakket is de afgelopen jaren afgenomen, terwijl de omvang van de doelgroep tussen 2020 en 2023 stabiel bleef rond de 900 kinderen. Het totale bereik in 2024 ligt op minimaal 66%, onder niet-bijstandskinderen is het bereik naar schatting minimaal 42%.
- Φ Participatiefonds: Het aantal toekenningen daalde van 1.363 (2021) naar 1.227 (2024).
- Φ Individuele inkomensvoorslag: Het aantal aanvragen daalde van 473 (2022) naar 372 (2024), met een geschat bereik van minimaal 22%.
- Φ Collectieve zorgverzekering: Het aantal aanvragers daalde van 849 (2021) naar 720 (2024), met een geschat bereik van 18% in 2024.
- Φ Witgoedregeling: Het aantal toekenningen daalde van 79 (2021) naar 46 in (2023). 46 huishoudens maakten in 2023 gebruik van de regeling, wat neerkomt op een geschat bereik van 9%.
- Φ Stichting Leergeld: Het aantal geholpen kinderen nam flink toe van 525 (2021) naar 720 (2024). Het bereik in 2024 wordt geschat op 80–82%.
- Φ Jeugdfonds Sport & Cultuur: Het aantal geholpen kinderen steeg van 125 naar 320 in 2022 en daalde licht naar 311 in 2024. In 2024 bereikte het Jeugdfonds 35% van de doelgroep.

Veel regelingen bereiken een beperkt deel van de doelgroep. Een bereik van 100% is in de meeste gevallen ook niet realistisch (zie voor een analyse per regeling de factsheet 3 Bereik inkomensregelingen). De witgoedregeling kan bijvoorbeeld maar eens per 8 jaar worden aangevraagd. Voor de individuele inkomensvoorslag gelden aanvullende voorwaarden en voor het Kindpakket geldt ook een vermogensgrens.

N4.3 Het bereik per doelgroep is niet bekend

Er is geen zicht op het bereik per doelgroep. Wel is bekend welk deel van de ontvangers van de drie minimaregelingen (participatiefonds, tegemoetkoming gemeentelijke belastingen en/of kindpakket) een bijstandsuitkering ontvangen. In 2024 ontvingen 1.227 inwoners minimaregelingen, 794 van hen hadden een bijstandsuitkering. Geïnterviewden geven aan dat het bereik van alle regelingen onder bijstandsgerechtigden veel hoger is dan onder niet-bijstandsgerechtigden, maar hebben daar geen cijfers van.

4.3 De impact op de inwoners

In deze paragraaf komt de impact van de regelingen op de inwoners aan bod. De basis voor deze paragraaf is het telefonische belevingsonderzoek onder 40 inwoners, 24 bijstandsgerechtigden en 16 niet-bijstandsgerechtigden. De steekproef is getrokken uit ontvangers van minimaregelingen. De omvang van de steekproef was 10% van alle ontvangers van minimaregelingen in 2024. Uit het belevingsonderzoek blijkt dat de meeste niet-bijstandsgerechtigden in de steekproef een ander overdrachtsinkomen hadden, werkende armen hebben we niet gesproken. Dat betekent dat in de populatie niet veel werkende armen voorkomen, wat we ook uit de interviews hebben begrepen. De informatie uit het belevingsonderzoek is aangevuld met informatie uit andere onderzoeken, zoals het woonlastenonderzoek, en uit interviews. In de factsheet Belevingsonderzoek is meer informatie over dit onderzoek te vinden, waaronder een verantwoording van de steekproef en de respons.

4.3.1 Kunnen rondkomen

N4.6 Inwoners met een laag inkomen kunnen moeilijk rondkomen

Uit het woonlastenonderzoek blijkt dat 44% van de ondervraagde inwoners moet besparen om de vaste lasten te kunnen betalen. Onder huurders is dit 61%. Uit hetzelfde onderzoek blijkt dat 70% van de respondenten met een inkomen tot 1.500 euro per maand moet besparen om de woonlasten te kunnen betalen.

Uit het belevingsonderzoek blijkt dat 63% van de ondervraagde inwoners net kan rondkomen en 20% niet kan rondkomen. Ook in dit onderzoek vertellen de ondervraagde inwoners dat zij moeten besparen om de vaste lasten en zelfs de boodschappen te kunnen betalen (zie kader 1 voor een samenvatting van de verhalen van inwoners).

Kader Belevingsonderzoek - rondkomen

“U heeft in 2024 een minimaregeling ontvangen, dus uw inkomen was in 2024 niet heel hoog. Is uw lage inkomen een probleem voor uw huishouden, heeft u moeite om rond te komen?”

Vier van de vijf ondervraagde inwoners geven aan niet gemakkelijk rond te kunnen komen. Daarbij is geen onderscheid zichtbaar tussen bijstandsgerechtigden en niet-bijstandsgerechtigden. Dat inwoners niet gemakkelijk kunnen rondkomen merken zij vooral aan het ontbreken van ruimte voor onverwachte uitgaven, de afhankelijkheid van regelingen en steun, en het bewust en zuinig moeten omgaan met geld. Inwoners merken op dat de kosten van levensonderhoud aanzienlijk zijn gestegen. Deze stijging vormt een terugkerend thema en leidt tot structurele financiële druk, vooral zichtbaar in uitgaven voor boodschappen, huur, energie en verzekeringen. *“Vooral de boodschappen zijn zo ontzettend duur. Ik struin iedere winkel af om prijzen te vergelijken. Ik ben er soms gewoon moe van.”* Ook de beperkte ruimte voor onverwachte uitgaven, zoals kleding, OV-kosten, kapotte apparaten of medische kosten, zorgen voor financiële krapte. *“Wanneer mijn fiets kapot gaat, moet ik geld opzij zetten om te kunnen sparen voor een reparatie.”* Daarnaast verwijzen de ondervraagde inwoners, soms met schaamte, naar hun afhankelijkheid van regelingen en steun van organisaties. Deze vormen van ondersteuning zijn voor velen noodzakelijk om rond te kunnen komen. *“Om schuldevrij te blijven, blijf ik bij de GKB.”* Bovendien geven ondervraagde inwoners aan dat zij voortdurend bewust en zuinig moeten omgaan met geld, wat zich uit in het maken van weloverwogen keuzes. *“Ik denk na over wat ik doe en de keuzes die ik maak. Zo stap ik elk jaar over naar een andere zorgverzekering voor een cadeau en zijn de internetkosten laag.”*

Bron: belevingsonderzoek

N4.6 Moeilijk kunnen rondkomen heeft vervelende gevolgen voor inwoners

De ondervraagde inwoners noemen vervelende gevolgen van het niet of net kunnen rondkomen: er is weinig ontspanning, zij ervaren veel stress, slapeloosheid en schaamte door financiële onzekerheid, vooral bij onverwachte kosten. Daarnaast zijn er zorgen over de verder stijgende kosten en de toekomst.

4.3.2 Impact van regelingen op rondkomen

Het belevingsonderzoek is uitgevoerd onder inwoners die in 2024 een minimaregeling hebben ontvangen (aangevraagd en/of ambtshalve toegekend). Aan de inwoners is gevraagd in hoeverre zij de regelingen kennen en gebruiken en wat de impact van de regelingen is op het kunnen rondkomen.

N4.4 De inkomensregelingen zijn bij ontvangers van minimaregelingen redelijk goed bekend

Ruim driekwart van de ondervraagde inwoners (32%) kan minimaal een gemeentelijke inkomensregeling spontaan noemen. De meest bekende regeling is het participatiefonds: de helft van de ondervraagde inwoners kan deze regeling spontaan noemen. Als de regelingen worden genoemd, worden de meeste door meer dan de helft van de ondervraagde inwoners herkend. Alleen de individuele inkomenstoelage en de meerkostenregeling zijn bij minder dan de helft van de ondervraagde inwoners bekend.

N4.4 Het (herinnerde) gebruik van de inkomensregelingen varieert van ongeveer een kwart tot driekwart

Ongeveer driekwart van de ondervraagde inwoners zegt gebruik te hebben gemaakt van het participatiefonds en/of de tegemoetkoming gemeentelijke belastingen. Dat betekent dat ongeveer een kwart zich niet bewust is van dat zij deze regelingen gebruiken (de steekproef is getrokken onder inwoners die gebruik hebben gemaakt van deze regelingen). Bijna de helft heeft de individuele inkomenstoelage ontvangen en nog eens 43% heeft gebruikgemaakt van bijzondere bijstand.¹⁶ 40% van de ondervraagde inwoners heeft de witgoedregeling gebruikt. Het kindpakket, de collectieve zorgverzekering en de meerkostenregeling zijn door ongeveer een kwart gebruikt. Er was een gebruiker van de studietoelage.

N4.6 De regelingen dragen bij aan het kunnen rondkomen maar zijn niet afdoende

85% van de ondervraagde inwoners geeft aan dat de gemeentelijke regelingen hen daadwerkelijk ondersteunen, vooral de verlichting van vaste lasten zoals huur, zorg en energiekosten vinden de ondervraagde inwoners nuttig. Over het geheel genomen dragen de regelingen bij aan het verminderen van financiële stress. Opvallend is dat de ondervraagde inwoners het vaak prettig vinden om een financiële 'buffer' te hebben. Het idee dat er gemeentelijke ondersteuning beschikbaar is, biedt een gevoel van veiligheid. Tegelijkertijd geven veel ondervraagde inwoners aan dat de hulp niet toereikend is om echt goed rond te komen, vooral vanwege de gestegen kosten voor

¹⁶ De enquêteurs vermoeden dat het werkelijke gebruik lager ligt, omdat inwoners de term 'bijzondere bijstand' lijkt te verwarren met 'bijstandsuitkering'.

levensonderhoud, zoals boodschappen. Zodra er grotere uitgaven aankomen – bijvoorbeeld voor nieuwe schoenen – ervaren veel mensen dat hun financiële ruimte tekortschiet.

N4.6 De impact van Stichting Leergeld en het Jeugdfonds op kinderen en gezinnen is groot

Voor gezinnen met kinderen blijken regelingen zoals Stichting Leergeld, het Jeugdfonds en het kindpakket van grote waarde. Deze maken deelname aan schoolactiviteiten, sport en andere uitjes mogelijk. De contactpersoon van het Jeugdfonds vertelt dat deelname pesten helpt voorkomen, kinderen weer plezier ervaren of zich emotioneel kunnen uiten — bijvoorbeeld via zang. Voor veel kinderen betekent het meer dan alleen een activiteit: het draagt bij aan zelfvertrouwen, sociale contacten en ontwikkeling. De impact is divers en vaak pas op langere termijn zichtbaar. Kinderen kijken er meestal positief op terug, zeker als ze zelf een activiteit mogen kiezen. Ook gezinnen en de samenleving merken de positieve effecten: meer rust thuis, betrokken ouders en beter functionerende kinderen op school. Het is dus van waarde voor zowel het kind, maar de omgeving profiteert er ook van.

N4.6 Er is behoefte aan financiële verlichting, zelfredzaamheid, maatwerk en overzicht

Aan de inwoners is gevraagd: *“Wat heeft u eigenlijk nodig om beter rond te kunnen komen, wat zou u nu een stap verder kunnen helpen?”* De antwoorden van de 40 inwoners zijn te groeperen onder vier thema's: verlichting bij financiële lasten, zelfredzaamheid, maatwerk en toegankelijke voorzieningen en overzicht.

Financiële verlichting / meer ondersteuning

Een vrouw zegt dat ze nauwelijks geld uitgeeft aan luxe, maar dat de kosten van alledaagse dingen zodanig zijn gestegen dat ze elke maand moeite heeft om rond te komen. *“Ik zou graag meer leefgeld willen, omdat ik simpelweg niet rondkom.”* Zij is niet de enige: boodschappen, huur, energie en vaste lasten komen in vrijwel alle verhalen naar voren als groeiende zorgen. Ook wordt het systeem als tegenstrijdig ervaren: bij een iets hogere uitkering vallen toeslagen weg, waardoor mensen er netto weinig of niets op vooruit gaan (armoedeval).

Er is behoefte aan voorzieningen die echt aansluiten bij iemands situatie. Zo stelt iemand voor om supermarktbonnen te verstrekken aan minima die net buiten de voedselbankcriteria vallen. Ook zijn er wensen voor eenvoudige regelingen rond woninginrichting, sport voor volwassenen of vergoeding van vrijwilligerswerk. *“Een vrijwilligersvergoeding zou echt fijn zijn. Nu krijg ik niets voor het werk dat ik doe.”* Een ander mist vergoedingen voor vervoer naar het ziekenhuis, terwijl zijn nicht in een andere gemeente die wel krijgt.

Zelfredzaamheid

Wat opvalt, is de sterke wens van mensen om zelfredzaam te zijn. Zo geeft een man aan dat hij vooral graag wil werken om zijn gezin zelf te kunnen onderhouden. *“Ik zou gewoon graag wat zorgelozer willen leven.”* Tegelijkertijd voelt hij zich machteloos tegenover stijgende kosten, waarbij hij niet weet hoe of waar de gemeente hem zou kunnen ondersteunen. Dit gevoel van uitzichtloosheid komt vaker terug, vooral onder mensen die aangeven nauwelijks het hoofd boven water te kunnen houden.

Maatwerk

Hoewel veel mensen aangeven tevreden te zijn over de voorzieningen zoals voedselbanken, kledingbonnen, of studietoelagen, zijn er ook zorgen over de toegankelijkheid en eerlijkheid ervan. Een man kon eerder geen gebruik maken van de voedselbank vanwege €25 te veel inkomen. Sommige mensen ervaren een duidelijke afstand tussen hun persoonlijke situatie en de gemeentelijke regelingen. Ze missen maatwerk, empathie of proactief beleid.

Overzicht / betere communicatie

Een ander centraal thema is de verwarring over regelingen en het gebrek aan overzicht. *"Een overzichtelijke lijst met regelingen zou al heel helpend zijn."* Verschillende ondervraagde inwoners geven aan dat het moeilijk is om te weten waar ze recht op hebben. Sommigen moeten het zelf uitzoeken of worden van het kastje naar de muur gestuurd. Eén vrouw, slechtziend, schaamt zich omdat ze het overzicht niet kan houden en het gevoel heeft anderen tot last te zijn. Anderen zijn tevreden, maar wijzen op kleine verbeterpunten zoals duidelijkere communicatie of het laagdrempeliger maken van regelingen voor mensen met een beperking.

4.3.3 Ervaringen van inwoners met de gemeente Westerkwartier

N4.8 en N4.9 Inwoners zijn positief over het contact met medewerkers, de behulpzame en respectvolle bejegening, en – in iets mindere mate – de snelheid en duidelijkheid van het aanvraagproces.

Veel inwoners van de gemeente Westerkwartier noemen positieve ervaringen met inkomensregelingen. In het bijzonder waarderen zij het persoonlijke contact met medewerkers. *"Ik heb goed contact met de consulent. Als ik iets aanvraag, word ik altijd goed geholpen."* Namen van specifieke contactpersonen worden vaak genoemd, evenals de bereikbaarheid en de betrokken houding van medewerkers. De bejegening wordt beschreven als vriendelijk, respectvol en behulpzaam. *"Ik vond het bijzonder hoe goed de medewerker naar mij luisterde en met mij meedacht."* Ook de snelheid van reageren en de duidelijkheid in communicatie worden benoemd, al komt dit iets vaker terug bij inwoners die géén bijstandsuitkering ontvangen. In het algemeen valt op dat waardering niet zozeer gericht is op de regelingen zelf, maar op de manier waarop de gemeente inwoners ondersteunt bij vragen en het regelen van ondersteuning.

N4.8 en N4.9 Inwoners zijn licht kritisch over contact, bejegening, wachttijden en onduidelijkheid

Opvallend is dat veruit de meeste ondervraagde inwoners op de vraag naar negatieve ervaringen aangeven geen negatieve ervaring te hebben met inkomensregelingen van de gemeente Westerkwartier. Zij zeggen bijvoorbeeld: *"Nee, ik ben altijd goed geholpen"* of *"Ik heb niets te klagen."* Bij doorvragen kunnen 16 inwoners toch een negatieve ervaring delen. Inwoners die negatieve ervaringen delen, noemen vooral moeite met het leggen van contact *"Ze zouden terugbellen, maar dit gebeurt vaak niet. Of dan krijg je weer iemand anders aan de lijn."*, onduidelijkheid over rechten en regelingen, negatieve bejegening door medewerkers *"Ze hebben mij erg slecht behandeld. Ik voelde me niet serieus genomen."*, en trage of langdurige procedures. Daarnaast blijkt het aanbod van regelingen niet altijd goed aan te sluiten op de behoeften van de doelgroep. Ook het aanvraagproces kan als ingewikkeld worden ervaren. Een concreet voorbeeld is het Kindpakket, dat door sommigen als beperkt bruikbaar wordt beschouwd vanwege het kleine aantal deelnemende winkels.

Overige opvallende inzichten uit het belevingsonderzoek

- Φ Ondervraagde inwoners met langdurige financiële problemen zijn doorgaans sterker afhankelijk van de regelingen om rond te kunnen komen. Zowel de ondervraagde inwoners als de gemeentelijke uitvoerders geven aan dat rondkomen met een langdurig laag inkomen erg lastig is geworden door de stijgende kosten voor levensonderhoud.
- Φ Ondervraagde inwoners die net rondkomen of tijdelijk minder inkomen hebben, ervaren de regelingen vaker als een nuttig extraatje of vangnet dan als noodzakelijk inkomen om rond te kunnen komen.
- Φ Er is een opvallend verschil in financiële zelfredzaamheid: sommige ondervraagde inwoners hebben goed inzicht in hun financiële situatie en gebruiken de regelingen bewust en doelgericht. Anderen missen overzicht, weten niet goed waar ze recht op hebben en vinden het aanvraagproces lastig. Uitvoerders van de regelingen hebben dit in interviews ook genoemd.
- Φ Niet iedereen ervaart dezelfde noden. Sommigen geven aan niets nodig te hebben, hun zaken op orde te hebben of binnenkort over vermogen te beschikken.
- Φ Veel ondervraagde inwoners geven aan dat het contact met de gemeente over het algemeen goed is, ondervraagde inwoners zijn goed geholpen, aanvragen van regelingen verloopt soepel en steun kwam op het juiste moment, maar vaak is er ook een kanttekening: dat het systeem als 'heftig' of 'inbreukmakend' kan voelen. Een respondent zegt bijvoorbeeld dat ze de volgende keer liever geld leent van familie dan weer een uitkering aanvraagt, ondanks een prettige contactpersoon.

N4.7 De ondersteuning door SW De Schans en vooral door Humanitas wordt positief gewaardeerd

In totaal hebben 19 ondervraagde inwoners ervaring met hulp van SW De Schans of Humanitas bij vragen over geld of inkomensregelingen. Hun ervaringen zijn overwegend positief en laten zich onderverdelen in een aantal terugkerende thema's: persoonlijke begeleiding, praktische ondersteuning, en tevredenheid over de geboden hulp. Tegelijkertijd worden er ook enkele verbeterpunten genoemd, met name rondom opvolging en bereikbaarheid.

SW De Schans

Inwoners die hulp kregen van SW De Schans noemen vaak de betrokkenheid van een vaste contactpersoon of sociaal werker. Ze waarderen het persoonlijke contact en de goede ondersteuning die zij ontvingen. Eén van hen zegt: *"Ik heb goede ervaringen met een medewerker van SW De Schans. Die heeft me goed op weg geholpen."* Ook cursussen en trainingen worden genoemd als waardevolle aanvullingen.

Tegelijkertijd worden er bij SW De Schans ook enkele knelpunten genoemd. Inwoners vertellen dat het moeilijk is om iemand te bereiken of dat terugbelverzoeken niet worden opgevolgd. Eén respondent zegt: *"Soms moet ik drie tot vier keer bellen voordat er iets gebeurt."* Anderen geven aan dat toezeggingen soms niet worden nagekomen of dat er weinig opvolging is vanuit de sociaal werker: *"Ze zou helpen met de witgoedregeling, maar dat is nooit gebeurd."* Een enkele inwoner vertelde dat hij niet meer welkom was, wat tot gevoelens van uitsluiting leidde.

Humanitas

De hulp van Humanitas wordt vooral gewaardeerd vanwege de praktische ondersteuning bij administratie of geldzaken. Inwoners noemen de hulp *“vriendelijk”, “rustgevend”* en *“betrouwbaar”*. Een respondent zegt: *“Een vrijwilliger van Humanitas heeft me geholpen met het ordenen van mijn financiën. Dat gaf veel rust.”* Ook bij Humanitas zijn enkele aandachtspunten zichtbaar. Zo beschrijft een inwoner dat er na de intake niets meer van de contactpersoon werd vernomen, en dat ze zelf niet de energie had om hier achteraan te gaan. Een ander vertelt dat Humanitas had toegezegd terug te bellen, maar dat dit niet is gebeurd.

Een kleine groep ondervraagde inwoners heeft ervaring met beide organisaties. Zij zijn over het algemeen positief over de samenwerking en doorverwijzing tussen SW De Schans en Humanitas. De hulpverlening wordt als complementair ervaren en inwoners waarderen het als ze via de ene organisatie worden gekoppeld aan een concrete vorm van ondersteuning bij de andere.

4. Provinciale en landelijke fondsen voor inkomensondersteuning

In dit hoofdstuk wordt onderzocht in hoeverre gemeente Westerkwartier gebruikmaakt van de beschikbare provinciale en landelijke fondsen die gericht zijn op inkomensondersteuning voor haar inwoners. We beschrijven welke provinciale en landelijke fondsen beschikbaar zijn voor inkomensondersteuning en in hoeverre de gemeente Westerkwartier daadwerkelijk gebruikmaakt van deze fondsen.

Op zowel landelijk als provinciaal niveau zijn diverse fondsen beschikbaar die specifiek gericht zijn op het verlichten van de financiële druk voor huishoudens met een laag inkomen. De fondsen met een subsidierelatie met de gemeente Westerkwartier zijn behandeld in hoofdstuk 2. In dit hoofdstuk gaat het over fondsen die actief zijn in de gemeente Westerkwartier, maar waarvoor de gemeente geen subsidie verstrekt. De gemeente faciliteert wel toegang tot de fondsen via verwijzende partners.

Landelijke fondsen zonder gemeentelijke subsidie

- Φ Stichting Jarige Job: Ouders kunnen zelf verjaardagsboxen aanvragen via de landelijke website of via professionals van Stichting Leergeld.
- Φ Nationaal Fonds Kinderhulp en Stichting Armoedefonds: Aanvragen worden gedaan door lokale organisaties zoals Humanitas, SW De Schans of scholen. Deze fondsen bieden middelen voor onder meer kleding, menstruatieproducten en sportdeelname.
- Φ Tijdelijke Noodfonds Energie Armoede: een tijdelijk fonds dat huishoudens ondersteunt die moeite hebben met het betalen van hun energiekosten. Het fonds dekt een deel van de energiekosten voor in aanmerking komende huishoudens, voor een periode van zes maanden. De betaling van deze steun wordt rechtstreeks via de energieleverancier geregeld.

Provinciale fondsen zonder gemeentelijke subsidie

Westerkwartier neemt actief deel aan het project Kansen voor Kinderen, onderdeel van Toukomst, een investeringsprogramma binnen het Nationaal Programma Groningen. Het project wordt voor €500.000 gefinancierd vanuit Toukomst, terwijl een bedrag van €300.000 wordt gedekt uit de sociale agenda Nij Begun. Het project is opgenomen in het Plan van aanpak en heeft als doel om armoede structureel terug te dringen in 50 gezinnen in de gemeente Westerkwartier.

Kansen voor Kinderen is een groot programma voor kinderen en momenteel in uitvoering, waarbij acht van de tien Groningse gemeenten betrokken zijn. Het programma richt zich op scholing, training en het opleiden van medewerkers in de doorbraakmethode, stress-sensitief werken en de inzet van ervaringsdeskundige buddy's. Gemeente Westerkwartier ontvangt financiering voor ervaringsdeskundigen, projectleiders en buddy's. Onderdeel van de werkwijze is het beschikbaar hebben van een doorbraakfonds. Dit fonds maakt progressieve maatregelen mogelijk om gezinnen vooruit te helpen, waarvoor extra middelen beschikbaar zijn. Het doel is om gezinnen sneller te ondersteunen en hen effectiever te helpen. Er wordt gewerkt met een integraal team binnen de gemeente, dat met mandaat binnen de geldende regels maatwerk kan leveren. Het programma richt zich in de huidige fase voornamelijk op het bestrijden van armoede binnen het sociale domein.

De aanpak wordt breed gedragen door partners en versterkt de verbinding tussen zorg, onderwijs en jeugdhulp.

5. Informatie aan de raad

In dit hoofdstuk wordt beschreven hoe de gemeenteraad wordt geïnformeerd over de voortgang van het inkomensbeleid. In paragraaf 6.1 beschrijven we hoe de monitoring van het inkomensbeleid is ingericht. In paragraaf 6.2 schetsen we een beeld van de informatie die de raad over het inkomensbeleid ontvangt. In paragraaf 6.3 analyseren we of de raad voldoende in positie wordt gebracht om bij te sturen.

6.1 De monitoring van de voortgang van het inkomensbeleid

Zoals beschreven in hoofdstuk 2, vindt het inkomensbeleid van de gemeente Westerkwartier zijn grondslag binnen het armoedebelaid wat op zijn beurt weer zijn grondslag vindt in het beleid Sociaal Domein. Zowel het inkomensbeleid als het armoedebelaid kennen geen eigen beleidsdoelen, maar dragen bij aan de beleidsdoelen van het beleid Sociaal Domein. De doelen van het inkomensbeleid, armoedebelaid en het beleid Sociaal Domein zijn niet 1-op-1 aan elkaar gekoppeld. Dat is ook logisch, aangezien gestreefd wordt naar een integrale aanpak binnen het sociaal domein. Het instrumentarium van verschillende beleidsterreinen draagt gezamenlijk bij aan de effectdoelen.

In hoofdstuk 6 Monitoring van het Plan van aanpak armoede staat:

“De plannen zijn vooralsnog gericht op inzet in 2025 en 2026. We willen onze inzet de komende twee jaar daarom goed monitoren om te kunnen bepalen welke inzet wel en niet effectief is en waar we na 2026 mee verder willen gaan. Dat doen we mede op basis van indicatoren die opgenomen worden in de brede Monitor Sociaal Domein.”

De rekenkamer van de gemeente Westerkwartier heeft in 2021 het rapport *Sturing in het Sociaal Domein* gepubliceerd. Dit onderzoek richtte zich op de informatiebehoefte en de sturingsmogelijkheden van de raad. Uit het rapport komt naar voren dat de raad voornamelijk gegevens ontving over kosten en het gebruik van voorzieningen, terwijl er veel meer informatie beschikbaar was over andere aspecten van sturing die de raad niet bereikte. Met het Beleidsplan beoogt de gemeente Westerkwartier een betere monitoring in te richten. De monitoring is bedoeld om ontwikkelingen te signaleren, te reflecteren en te leren zodat waar nodig kan worden bijgestuurd. Kwalitatieve data zijn expliciet onderdeel van de monitor: *“Die geven duiding aan de cijfers”*. De gemeente wil minder sturen op details/output en meer op effecten en impact. De gemeentelijke organisatie is van plan om de monitoring uit te voeren met behulp van:

- Φ registratiegegevens;
- Φ klanttevredenheidsonderzoeken;
- Φ openbare bronnen en
- Φ verhalen van inwoners en professionals.

Het is de bedoeling dat de monitoring van de voortgang van het inkomensbeleid en het armoedebelaid integraal onderdeel zal uitmaken van een digitale Monitor Sociaal Domein (dashboard), die per effectdoel inzicht geeft in de behaalde effecten en de kwaliteit. De Monitor Sociaal Domein wordt in samenspraak met de raad ontwikkeld.

In het Beleidsplan zijn tien effectdoelen geformuleerd die dienen als basis voor de verbeterde monitoring. De monitoring van het armoedebeleid is expliciet is gekoppeld aan vijf effectdoelen van het Beleidsplan (zie kader effectdoelen). Als we nog verder inzoomen op het inkomensbeleid, dan blijkt dat het inkomensbeleid vooral bijdraagt aan effectdoel 8: *“Inwoners ervaren dat zij rond kunnen komen.”*

Kader effectdoelen beleid Sociaal Domein gekoppeld aan het armoedebeleid en inkomensbeleid

Doel 1: Inwoners ervaren dat zij zelf regie hebben over hun eigen leven en lossen zoveel mogelijk zelf en samen met hun netwerk op.

Doel 2: Inwoners ervaren dat zij de hulp en ondersteuning die zij nodig hebben kunnen vinden en ontvangen.

Doel 3: Inwoners ervaren samenhang in de geboden ondersteuning door verschillende organisaties.

Doel 6: Inwoners zijn tevreden over hoe zij meedoen en bijdragen aan de maatschappij.

Doel 8: Inwoners ervaren dat zij rond kunnen komen.

Bron: Beleidsplan Sociaal Domein

Stand van zaken van de monitoring

Er is nog geen volledig uitgewerkt en actueel plan voor de monitoring van de effectdoelen.

Uit de interviews blijkt dat externe partners (nog) geen rol hebben in de monitoring van effectdoel 8. Er zijn geen afspraken over welke informatie exact wordt aangeleverd, partners bepalen nu (nog) grotendeels zelf welke informatie wordt aangeleverd. De informatie over het bereik wordt wel aan de gemeente Westerkwartier aangeleverd, maar het is voor externe partners onduidelijk hoe deze informatie bijdraagt aan de monitoring.

Dat de voortgang van het armoedebeleid gemonitord wordt via de Monitor Sociaal Domein wil niet zeggen dat de gemeente Westerkwartier verder geen aandacht besteedt aan monitoring en evaluatie van armoedebeleid en inkomensbeleid. De gemeente wil nagaan of de maatregelen uit het plan van aanpak voldoende effect sorteren, met als mogelijke gevolg aanpassing van de instrumenten. Bij acties uit het plan van aanpak (zoals de Potjeswijzer of Kansen voor Kinderen) wordt soms ook expliciet gemeld dat monitoring (of evaluatie) onderdeel is van de aanpak.

De beleidsmedewerker verzamelt kwantitatieve informatie over een aantal regelingen. In de uitvoeringsverslagen worden gegevens verzameld over het gebruik van een deel van de inkomensregelingen (zie ook hoofdstuk 4) en ketenpartners leveren jaarverslagen aan met informatie over het bereik van regelingen. Deze informatie is op het niveau van output, informatie over de effecten is er dus nog niet.

De gedachte was om eind 2026 een evaluatie van het plan van aanpak op te leveren en te delen met de raad waarin de effecten van de regelingen centraal staan. Lopende het plan van aanpak is de aandacht verschoven naar doorlopende kwalitatieve monitoring van de instrumenten.

6.2 Informatievoorziening aan de raad

De raad is betrokken geweest bij de vaststelling van de Visie, de effectdoelen en de kaders van het Beleidsplan. Ook het Plan van aanpak armoede is vastgesteld door de raad.

Verantwoordingsinformatie in de P&C cyclus

De budgetcyclus, als onderdeel van de P&C-cyclus, richt zich op de financiële aspecten en bestaat uit de perspectiefnota, de programmabegroting, twee bestuursrapportages en de jaarstukken. De budgetcyclus volgt een vaste structuur waarbij documenten zoals de perspectiefnota en de jaarstukken de voortgang van beleid en begroting monitoren en ondersteunen. In december worden de budgetoverhevelingen voor het komende jaar aan de gemeenteraad voorgelegd. Nadat deze keuzes door de raad zijn goedgekeurd, worden ze verwerkt in de begroting. In de bestuursrapportages worden wijzigingen in de begroting opgenomen en opnieuw aan de raad voorgelegd ter besluitvorming. Aan het einde van het jaar worden de jaarstukken gepresenteerd, waarin de uiteindelijke resultaten worden verwoord. Het programma Sociaal Domein, met daarbinnen het armoedebeleid en specifiek het taakveld inkomensregelingen, wordt via deze vastgestelde procedures gemonitord. De monitoring binnen de P&C-cyclus is gericht op het verkrijgen van een overzicht van de gerealiseerde prestaties, de gemaakte kosten en de nog te behalen doelen.

In de P&C cyclus staat geen informatie over het inkomensbeleid zoals wij dat bedoelen in dit onderzoek. De baten en lasten in de jaarrekening zijn op het niveau van taakveld 6.3 inkomensregelingen (dat is inclusief uitkeringen) en dus niet afzonderlijk voor minimaregelingen of participatieregelingen, met uitzondering van de destijds verstrekte energietoeslag. In de tweede bestuursrapportage van 2024 worden de baten en lasten binnen het sociaal domein toegelicht. Hierin worden opvallende ontwikkelingen benoemd, zoals in dit geval met betrekking tot de bijzondere bijstand en studietoeslag. Daarnaast worden ook beleidsmatige afwijkingen en bijbehorende toelichtingen gegeven. In de jaarstukken wordt op hoofdlijnen gerapporteerd over de voortgang van de uitvoering van het beleid sociaal domein, waarin ook de ontwikkelingen binnen het armoedebeleid worden toegelicht. Er is geen informatie over doelbereik.

De raad wordt tussentijds op de hoogte gehouden via informele gesprekken, raadsactiviteiten en technische sessies over onderdelen van het armoedebeleid. Uit bijlage 3, lijst van raadsstukken blijkt dat de raad in de periode 2020 - 2025 veel gedetailleerde informatie heeft ontvangen over de inrichting van individuele regelingen en over beleidsstukken en uitvoeringsdocumenten. De raad ontvangt jaarlijks informatie over het bereik van de regelingen via de uitvoeringsverslagen van de kwaliteitsmedewerkers en beleidsmedewerkers. Raadsleden stellen ook zelf vragen naar aanleiding van signalen uit het veld. In de periode 2020-2025 heeft de raad dertien moties en amendementen en vijf schriftelijke vragen ingediend. Op verzoek van de raad is een inventarisatie uitgevoerd naar het huidige bereik van de inkomensregelingen ter voorbereiding van het plan van aanpak armoede.

Kortom: de raad ontvangt veel en vaak informatie, zowel via terugkerende rapportages als via incidentele informatiebijeenkomsten. De informatie is vooral op het niveau van throughput (welke instrumenten zetten we in) en output (hoeveel inwoners bereiken we, hoeveel geld heeft het gekost). Uit het interview met de raadsleden komt naar voren dat raadsleden inzicht missen in de daadwerkelijke impact van het beleid: welk deel van de doelgroep wordt bereikt en helpt het echt? De raad beoordeelt de informatie als verspreid of gefragmenteerd. Er is behoefte aan meer transparantie en volledigheid.

Wat de raad zou wensen:

- Φ Heldere, toegankelijke overzichten per doelgroep en regeling. Wat zijn de voorwaarden, wie komt in aanmerking, hoeveel gebruik wordt er van gemaakt? En ook: wat weten we niet (blinde vlekken)?
- Φ Data én verhalen. Sommige raadsleden willen meer cijfers (zoals bereik, niet-bereik, gebruik per regeling). Anderen hechten juist waarde aan praktijkverhalen, casussen, signalen uit het veld. Meerdere raadsleden noemen dat signalen van burgers (“de schoonmaker”, “ouders bij school”, etc.) soms belangrijker zijn dan statistiek.
- Φ Gerichter informeren over nieuwe of afwijkende regelingen. Bijvoorbeeld bij pilots, of veranderingen in het armoedebeleid (zoals het Volwassenenfonds of noodfonds energie). Informatie over overlap tussen regelingen is welkom, evenals updates over “wat werkt wel/niet”.
- Φ Thematische raadsactiviteiten of bijeenkomsten. Sommige raadsleden pleiten voor meer raadsbijeenkomsten of werkbezoeken rond het thema armoede. Dit biedt gelegenheid om met veldpartijen en inwoners te spreken — een manier om beleid “levend” te houden.
- Φ Dashboard of monitor. Een aantal raadsleden zou graag een digitaal dashboard willen zien met actuele cijfers en trendinformatie. Bij voorkeur gekoppeld aan de 10 effectdoelen uit het sociaal domein.

Raadsleden vinden het belangrijk om te weten of de juiste dingen worden gedaan / of het beleid effectief is en dit te vernemen van professionals, ambtenaren en de doelgroep zelf. Er wordt veel gedetailleerde informatie verstrekt, maar wat belangrijk wordt gevonden, zijn de gesprekken en ontmoetingen. Toch is ook een representatief beeld van het effect van het beleid op de doelgroep gewenst (kunnen inwoners rondkomen). Het zou dus fijn zijn om op minder momenten een representatiever beeld te krijgen naast af en toe een ontmoeting om in gesprek te gaan over de vragen die spelen, gebaseerd op tastbare ervaringen.

6.3 Kaderstellende en controlerende positie van de raad

De input van de raad (via moties) heeft geleid tot beleidskeuzes, zoals:

- Φ Geen vervoerspas vanwege beperkte effectiviteit
- Φ Wel inzet op Volwassenenfonds Sport & Cultuur
- Φ Deelname aan Kansen voor Kinderen
- Φ Opnieuw inrichten van het Lokaal Noodfonds Energie

De gemeenteraad van Westerkwartier is betrokken en waardeert de ruimhartige inzet van de gemeente rond armoede en inkomensondersteuning. Tegelijk is er kritiek op het beperkte zicht op het daadwerkelijke bereik en effect van het beleid. Raadsleden missen gestructureerde, doelgroepgerichte informatie over wie gebruikmaakt van welke regeling – en vooral: wie niet. De wensen lopen uiteen, maar gemeenschappelijk is de behoefte aan overzichtelijkheid, duidelijkheid en ruimte voor menselijke verhalen naast cijfers. Sommigen bepleiten een dashboard of evaluatie, anderen juist meer persoonlijke ontmoetingen en praktijkverhalen. Deze verschillende voorkeuren vragen om een gelaagde informatievoorziening waarin zowel kwantitatieve als kwalitatieve inzichten een plek krijgen. Dit sluit goed aan op de plannen voor de Monitor Sociaal Domein.

Bijlage 1 Onderzoeksvragen

Voor het onderzoek is de volgende centrale vraag geformuleerd:

Is het inkomensbeleid van de gemeente Westerkwartier doeltreffend?

De centrale vraag is vertaald naar vijf hoofdvragen met deelvragen.

1. Wat is het inkomensbeleid van de gemeente Westerkwartier?

- a. Welke inkomensregelingen en participatieregelingen zijn er?
- b. Is dit instrumentarium goed afgestemd op de doelgroepen van het inkomensbeleid?
 - i. Hoe is de inrichting van de regelingen tot stand gekomen?
 - ii. Zijn ervaringsdeskundigen betrokken bij de totstandkoming van het inkomensbeleid?
 - iii. Heeft de organisatie zicht op de verschillende doelgroepen van het inkomensbeleid?
 - iv. Heeft de organisatie doorgerekend wat de inrichting van de regelingen betekent voor het inkomensniveau van de verschillende doelgroepen?
- c. Is het inkomensbeleid goed afgestemd met andere onderdelen van het beleid sociaal domein in het algemeen en in het bijzonder met:
 - i. algemene preventie van armoede en schulden;
 - ii. vroegsignalering van schulden;
 - iii. schuldhelpverlening en
 - iv. ondersteuning van niet-zelfredzame inwoners (o.a. bij het aanvragen van regelingen en fondsen).

2. Is de uitvoeringspraktijk doeltreffend ingericht?

- a. Hoe worden de inkomensregelingen en participatieregelingen uitgevoerd?
- b. Hoe worden preventie, vroegsignalering, schuldhelpverlening en ondersteuning van inwoners uitgevoerd?
- c. Hoe wordt met de inwoners over de regelingen gecommuniceerd?
- d. Hoe is de regie op samenwerking met de verschillende uitvoerders ingericht?
- e. Verloopt de uitvoering doeltreffend, wat zijn eventuele knelpunten in de uitvoering?

3. Is het inkomensbeleid doeltreffend?

- a. Wat zijn de aard en omvang van de armoede- en schuldenproblematiek en hoe verhouden die zich tot vergelijkbare gemeenten?
 - i. Hoeveel en welke inwoners hebben (kans op) armoede?
 - ii. Hoeveel en welke inwoners hebben geregistreerde problematische schulden?
 - iii. Welke trends zijn er in de ontwikkeling van armoede- en schuldenproblematiek sinds 2019 en hoe verhouden die trends zich tot de trends in vergelijkbare gemeenten?

- iv. Welke ontwikkelingen zien uitvoerders in de armoedeproblematiek in de gemeente Westerkwartier en hoe anticipeert de gemeente Westerkwartier hierop?
- b. Wat is het bereik van de verschillende inkomensregelingen en participatieregelingen?
 - i. Is er zicht op het bereik per regeling en wat is het bereik?
 - ii. Is er zicht op het bereik per doelgroep en wat is het bereik per doelgroep?
- c. Wat is de impact van de regelingen op inwoners met een laag inkomen?
 - i. Dragen de regelingen bij aan het kunnen rondkomen?
 - ii. Welke onderdelen van beleid en/of de uitvoeringspraktijk zijn helpend?
 - iii. Welke onderdelen sluiten niet goed aan op de leefwereld van de inwoners?

4. Maakt de gemeente Westerkwartier gebruik van beschikbare provinciale en landelijke fondsen voor inkomensondersteuning?

- a. Welke provinciale en/of landelijke fondsen zijn beschikbaar voor inkomensondersteuning?
- b. In hoeverre maakt de gemeente Westerkwartier gebruik van deze fondsen?

5. Wordt de gemeenteraad goed geïnformeerd over de voortgang van het inkomensbeleid?

- c. Hoe is de monitoring van de voortgang van het inkomensbeleid ingericht?
- d. Welke informatie ontvangt de raad?
- e. Is de raad voldoende in positie om de voortgang te controleren en om kaders (bij) te stellen?

Bijlage 2 Ingevuld normenkader

H2. Wat is het inkomensbeleid van de gemeente Westerkwartier?		
Deelvraag	Normen	Toelichting
Is dit instrumentarium goed afgestemd op de doelgroepen van het inkomensbeleid?	2.1 Er zijn ervaringsdeskundigen betrokken bij de totstandkoming van het beleid.	Ja, zowel bij het beleidsplan sociaal domein als bij de armoedevisie zijn ervaringsdeskundigen betrokken. Ook buiten de totstandkoming van beleidsplannen is er een focusgroep / panel van ervaringsdeskundigen die de gemeente Westerkwartier inzet om beleid te toetsen. In het programma Kansen voor Kinderen spelen ervaringsdeskundigen een belangrijke rol.
	2.2 Het is duidelijk hoe de input van ervaringsdeskundigen is verwerkt in beleid.	De betrokkenheid is beschreven, maar het is wisselend hoe structureel en zichtbaar de input is verwerkt. Er is geen vaste structuur waarin terugkoppeling van deze input plaatsvindt.
	2.3 De organisatie heeft zicht op de verschillende doelgroepen die gebruik kunnen maken van de inkomensregelingen.	De organisatie maakt onderscheid tussen bijstandsgerechtigden en niet-bijstandsgerechtigden in de uitvoering. Bijstandsgerechtigden krijgen een aantal regelingen automatisch toegekend en hoeven minder informatie aan te leveren voor enkele regelingen. Ook zet de gemeente gerichte communicatie over de regelingen in op deze doelgroep. De organisatie weet welke doelgroepen nog meer kwetsbaar zijn, maar heeft nog geen zicht op de omvang en de vindplaats van deze groepen.
	2.4 De organisatie heeft het effect van de inkomensregelingen op verschillende doelgroepen doorgerekend.	Buiten enkele incidentele impactanalyses (zoals bij de verhoging van de inkomensgrens en het onderzoeken van de effecten van de collectieve zorgverzekering) is er geen systematische doorrekening van effecten per regeling of doelgroep. Wel wordt gebruikgemaakt van doorrekeningen door het Sociaal Planbureau Groningen bij de inrichting van het beleid.
Is het inkomensbeleid goed afgestemd met andere onderdelen van het beleid sociaal domein?	2.5 Het inkomensbeleid is in samenhang met preventie, vroegsignalering en schuldhulpverlening beschreven.	Beleidsdocumenten maken expliciet de verbinding tussen inkomensbeleid en preventie, vroegsignalering en schuldhulpverlening. In het Plan van Aanpak Armoede 2025 worden de relaties benoemd, en in interviews bevestigen beleidsmedewerkers de samenhang.
	2.6 Het inkomensbeleid is in samenhang met andere onderdelen van het beleid sociaal domein beschreven.	Er is een beleidsplan sociaal domein, een visie armoede en een plan van aanpak armoede waarin armoede in samenhang met andere beleidsterreinen wordt beschreven. De samenhang met bijvoorbeeld jeugdzorg, onderwijs of participatiebeleid wordt niet expliciet uitgewerkt.

	2.7 Het is duidelijk wat het resultaat is dat de gemeente met de inkomensregelingen wil bereiken.	Het inkomensbeleid draagt bij aan effectdoel 8 van het sociaal domein: “inwoners ervaren dat zij kunnen rondkomen.” Ook andere instrumenten binnen het armoedebeleid (zoals preventie, vroegsignalering en schuldhulpverlening) dragen bij aan dit doel. In de visie armoede is geen afzonderlijk doel voor het inkomensbeleid vastgesteld, maar de gemeente schrijft wel: “Samen met partners willen we werken aan het vergroten van het bereik van regelingen.” Het Plan van Aanpak Armoede 2025 beschrijft inspanningen en kosten, maar bevat geen meetbare doelen specifiek voor inkomensregelingen. Dat is verklaarbaar, gezien inkomensbeleid geen op zichzelf staand beleidsterrein is in Westerkwartier, maar een onderdeel van het bredere armoedebeleid.
--	---	--

H3.Is de uitvoeringspraktijk doeltreffend ingericht?		
Deelvraag	Normen	Toelichting
Hoe worden de inkomensregelingen en participatieregelingen uitgevoerd?	3.1 Uitvoerders van de gemeentelijke regelingen ervaren geen belemmeringen om doeltreffend te kunnen werken	De uitvoerders zijn over het algemeen tevreden over de inrichting van de uitvoering, hoewel meer digitalisering van processen - bijvoorbeeld aanvragen van bijzondere bijstand met DigiD - wel wenselijk zou zijn. Ook wordt het beleid voor bepaalde regelingen als te vaag beschouwd, bijvoorbeeld bij de individuele inkomensvoorslag. Dit leidt ertoe dat de regeling op verschillende manieren wordt uitgevoerd, afhankelijk van de medewerker.
	3.2 Uitvoerders van de participatieregelingen ervaren geen belemmeringen om doeltreffend te kunnen werken	Stichting Leergeld vindt de overlap met het kindpakket en het participatiefonds kinderen verwarren en zonde. De uitvoering van de laptopregeling vindt Stichting Leergeld onduidelijk. Bij de vergoeding van fietsen en laptops kan het voorkomen dat inwoners geld laten liggen. Stichting Leergeld is heel tevreden over het Armoedepact. Het Jeugdfonds is zeer tevreden en ervaart geen belemmeringen in de uitvoering. De Potjeswijzer voldoet volgens beide uitvoerders van de participatieregelingen nog niet: de informatie klopt niet altijd.
Hoe worden preventie, vroegsignalering, schuldhulpverlening en ondersteuning van inwoners uitgevoerd?	3.3 De keuze voor de uitvoerders van preventie, vroegsignalering en schuldhulpverlening zorgt voor doeltreffende processen	Er is een beperkt aantal uitvoerders: SW De Schans, Humanitas, GKB en de gemeente zelf. De taken zijn logisch verdeeld en de partners vinden elkaar in het Armoedepact, verwijzen warm naar elkaar door en werken nauw samen.

	3.4 De keuze voor de uitvoerders van de ondersteuning van inwoners zorgt voor doeltreffende processen	Er zijn twee partijen die inwoners ondersteunen: SW De Schans en Humanitas. Humanitas ondersteunt vooral bij financiën, SW De Schans biedt brede ondersteuning. Voor de uitvoerders en de inwoners is dit onderscheid duidelijk.
Hoe wordt met de inwoners over de regelingen gecommuniceerd?	3.5 De communicatie wordt afgestemd op de doelgroepen die zijn gedefinieerd in het beleid of door de uitvoerders	De communicatie met bijstandsgerechtigden is afgestemd op de doelgroep en verloopt goed. Wanneer de communicatie niet toereikend is, is er een ondersteuningsstructuur die door bijstandsgerechtigden gevonden wordt. Niet-bijstandsgerechtigden worden met de bestaande communicatie onvoldoende bereikt en dit is een grote zorg van alle betrokken partners.
Hoe is de regie op samenwerking met de verschillende uitvoerders ingericht?	3.6 De inrichting van de regie op samenwerking zorgt voor doeltreffende processen	Het Armoedepact functioneert goed, op enkele kleine verbeterpunten na. Ook buiten het Armoedepact weten de partners elkaar goed te vinden. Dat er weer een aanspreekpunt is bij de gemeente wordt gewaardeerd en helpt bij de samenwerking.
Verloopt de uitvoering doeltreffend, wat zijn eventuele knelpunten in de uitvoering	3.7 De uitvoering van inkomensondersteuning verloopt in de praktijk doeltreffend	Wanneer inwoners de weg naar de regelingen en ondersteuning weten te vinden, zijn er geen grote knelpunten in de uitvoering. Alleen de overlap in de kindregelingen kan leiden tot het mislopen van geld door inwoners.

H4. Is het inkomensbeleid doeltreffend?		
Deelvraag	Normen	Toelichting
Wat is het bereik van de verschillende inkomensregelingen en participatieregelingen?	4.1 Er is zicht op het bereik van inkomensregelingen en het bereik voldoet aan de doelen	De gemeentelijke organisatie maakt jaarlijks een uitvoeringsverslag waarin enige cijfers over het gebruik en de uitgaven aan enkele regelingen worden getoond. Het bereik van elke afzonderlijke regeling is niet inzichtelijk. De omvang van de doelgroep wordt niet geschat, waardoor bereikpercentages niet bekend zijn. Voor het Plan van aanpak Armoede is op verzoek van de raad eenmalig informatie over bereik uit meerdere bronnen verzameld. Er zijn geen doelen over het bereik van regelingen geformuleerd.
	4.2 Er is zicht op het bereik van participatieregelingen en het bereik voldoet aan de doelen	Stichting Leergeld en het Jeugdfonds vermelden in hun jaarverslag het bereikte aantal kinderen. De omvang van de doelgroep is bekend, waardoor het bereikpercentage inzichtelijk is. Er zijn geen doelen over het bereik geformuleerd.
	4.3 Er is zicht op het bereik per doelgroep en het bereik per doelgroep voldoet aan de	Er is geen zicht op het bereik van inkomensregelingen en dus ook niet op het bereik per doelgroep. Er is enig inzicht in het bereik van bijstandsgerechtigden, maar

	doelen	in de omvang en het bereik van niet-bijstandsgerechtigden is nog heel weinig inzicht. Er zijn geen doelen geformuleerd voor het bereik.
Wat is de impact van de regelingen op inwoners met een laag inkomen?	4.4 Inwoners die recht hebben op de regelingen zijn op de hoogte van de regelingen	Onder ontvangers van minimaregelingen varieert de bekendheid van de regelingen van ongeveer een kwart tot driekwart. Uitvoerders, ervaringsdeskundigen, wethouder en raadsleden geven aan dat de regelingen bij niet-bijstandsgerechtigden nog grotendeels onbekend zijn.
	4.5 Inwoners die recht hebben op de regelingen maken gebruik van de regelingen	Uitkeringsgerechtigden krijgen drie regelingen automatisch toegekend. De uitvoerders hebben een goed beeld van deze groep, zij ontvangen veel ondersteuning van Humanitas en SW De Schans en de verwachting is dat deze groep ook de andere inkomensregelingen redelijk goed gebruiken. Inwoners met een ander overdrachtsinkomen maken wel gebruik van de regelingen, maar het vermoeden is dat niet alle ouderen en digitaal onvaardige inwoners met een overdrachtsinkomen de regelingen gebruiken. Werkende armen worden amper bereikt met de gemeentelijke regelingen. Het bereik van Stichting Leergeld is ongeveer 80%, wat betekent dat ook werkende armen Stichting Leergeld weten te vinden. De werkende armen weten het Jeugdfonds minder goed te vinden, het bereik van het Jeugdfonds is 35%,
	4.6 De inkomensregelingen dragen voldoende bij aan het kunnen rondkomen van inwoners	De inkomensregelingen dragen bij aan het kunnen rondkomen, maar zijn niet afdoende. Inwoners die gebruik maken van inkomensregelingen hebben toch nog veel moeite om de vaste lasten en de boodschappen te betalen, sparen voor extra uitgaven is voor de meesten niet mogelijk. Vooral inwoners met een langdurig laag inkomen kunnen moeilijk rondkomen. Er is ook een groep inwoners die goed kan leven met een laag inkomen, als de vaste lasten niet te hoog zijn.
	4.7 Inwoners zijn tevreden over de ondersteuningsmogelijkheden	De inwoners maken gebruik van de ondersteuning door SW De Schans en Humanitas en zijn daar over het algemeen tevreden over.
	4.8 Inwoners zijn tevreden over het proces van aanvragen van de regelingen	De meeste inwoners zijn tevreden over het proces van aanvragen: het contact, de begeleiding, de hulp en ondersteuning, de snelheid van afhandelen en het aanvraagproces worden door over het algemeen positief beoordeeld. Inwoners hebben veel telefonisch contact met uitvoerders van regelingen en zijn daar over het algemeen tevreden over. Minder dan de helft
	4.9 Inwoners zijn tevreden over het contact met en de begeleiding door medewerkers	

		van de inwoners plaatst ook kanttekeningen. Dat gaat dan over de moeite om contact te krijgen, wachttijd of traagheid, bejegening door uitvoerders of onduidelijkheid over de regelingen.
--	--	---

H5. Maakt de gemeente Westerkwartier gebruik van beschikbare provinciale en landelijke fondsen voor inkomensondersteuning

Deelvraag	Normen	Toelichting
In hoeverre maakt de gemeente Westerkwartier gebruik van deze fondsen?	5.1 De gemeente Westerkwartier benut beschikbare landelijke en provinciale fondsen voor inkomensondersteuning.	Stichting Jarige Job, Nationaal Fonds Kinderhulp, Armoedefonds en het Tijdelijke Noodfonds Energie Armoede zijn beschikbaar voor inwoners van Westerkwartier zonder subsidie van de gemeente Westerkwartier. De gemeente Westerkwartier neemt deel aan het project Kansen voor Kinderen dat gefinancierd wordt door Toukomst en Nij Begun.

H6. Wordt de gemeenteraad goed geïnformeerd over de voortgang van het inkomensbeleid?

Deelvraag	Normen	Toelichting
Hoe is de monitoring van de voortgang van het inkomensbeleid ingericht?	6.1 De voortgang van het inkomensbeleid wordt gemonitord	Het inkomensbeleid is ingebed in het armoedebeleid en het beleid sociaal domein en heeft geen eigen doelen. Het inkomensbeleid draagt bij aan effectdoel 8 van het beleid sociaal domein "Inwoners ervaren dat zij rond kunnen komen". De voortgang op dit doel zal gemonitord worden in de Monitor Sociaal Domein, maar deze monitor is er nog niet. Er is gefragmenteerde informatie over het bereik van regelingen. De geplande evaluatie van het Plan van Aanpak Armoede is omgezet in doorlopende kwalitatieve monitoring.
	6.2 Er zijn afspraken met de raad over het delen van monitoringsinformatie	De raad is betrokken bij de inrichting van de Monitor Sociaal Domein. Verder zijn er geen afspraken over het delen van monitoringsinformatie over specifiek het inkomensbeleid of het armoedebeleid.
Welke informatie ontvangt de raad?	6.3 De raad ontvangt de afgesproken voortgangsinformatie	Er zijn geen afspraken over het delen van voortgangsinformatie, de raad ontvangt veel en vaak gefragmenteerde voortgangsinformatie.
Is de raad voldoende in positie om de voortgang te controleren en om kaders (bij) te stellen?	6.4 De afgesproken informatie is voldoende om de voortgang te kunnen monitoren	De informatie is nu nog niet voldoende om de voortgang van het inkomensbeleid, het armoedebeleid of het beleid sociaal domein te kunnen monitoren omdat de informatie versnipperd en op het niveau van activiteiten en output is, niet op het niveau van effect.

	6.5 De raad heeft helder voor ogen welke doelen met het inkomensbeleid worden nagestreefd	De raad geeft aan dat het kunnen rondkomen door inwoners het belangrijkste doel is van het inkomensbeleid, in overeenstemming met het effectdoel in de te ontwikkelen Monitor Sociaal Domein. Daarnaast vindt de raad het belangrijk dat mensen duurzaam geholpen en ondersteund worden, gericht op de mogelijkheden van mensen.
	6.6 De raad controleert de voortgang van het inkomensbeleid	De raad is betrokken en waardeert de ruimhartige inzet van de gemeente rond armoede en inkomensondersteuning. De raad vindt het moeilijk om te controleren, omdat informatie op een gedetailleerd niveau beschikbaar is. De raad wil op minder momenten een representatiever beeld krijgen van de effecten van het beleid naast af en toe een ontmoeting om in gesprek te gaan over de vragen die spelen, gebaseerd op tastbare ervaringen.
	6.7 De raad is tevreden over de informatievoorziening over het inkomensbeleid	De raad heeft kritiek op het beperkte zicht op het daadwerkelijke bereik en effect van het beleid. De wensen lopen uiteen, maar gemeenschappelijk is de behoefte aan overzichtelijkheid, duidelijkheid en ruimte voor menselijke verhalen naast cijfers. Verder vindt de raad het belangrijk om ook zelf contact te onderhouden met de samenleving en om als raadslid actief te gaan vragen hoe mensen het ervaren in de samenleving of op werkbezoek te gaan.

Bijlage 3 Geraadpleegde documenten

Beleidsdocumenten

- Beleidsplan integrale schuldhulpverlening Westerkwartier 2022-2025
- Beleidsplan sociaal domein Samen werken aan een sociaal Westerkwartier (2024)
- De visie Solidair en dichtbij - Integrale visie en aanpak armoede (31 oktober 2023 - vastgesteld januari 2024)
- Evaluatie passendheid gemeentepolis Westerkwartier
- Evaluatie minimabeleid gemeente Westerkwartier (2019)
- Herijking minimabeleid, kindregelingen (2022)
- OWO gemeenten (Opsterland, Weststellingwerf & Ooststellingwerf) (2024).
- Plan van aanpak (2025)
- Rapport Woonlastenonderzoek Westerkwartier (2023)
- Werkwijze Kansen voor Kinderen (2024, juli)

Gemeentelijke verantwoordingsinformatie

- Uitvoeringsverslag Participatiewet en Aanverwante wet-en regelgeving (2024)
- Uitvoeringsverslag Participatiewet en Aanverwante wet-en regelgeving (1^e halfjaar 2024)
- Uitvoeringsverslag Participatiewet, IOAW, IOAZ, BBZ 2004 Bijzondere bijstand en Minimabeleid (2023)

Websites

- Armoedepact
- Centraal Bureau voor de Statistiek
- Centraal Planbureau
- Facebook: Humanitas afdeling Westerkwartier
- Gemeente Westerkwartier
- Humanitas Westerkwartier
- Jeugdfonds Sport en Cultuur Groningen
- Kledingbank Maxima Westerkwartier
- Potjeswijzer
- Datgeldtvoormij - Voorzieningenwijzer
- Provincie Groningen - Provinciaal Groninger Studiefonds
- Sociaal Planbureau Groningen
- Stichting Leergeld Westerkwartier
- Stichting Urgente Noden
- Voedselbank Westerkwartier

Armoedepact

- Agenda's kerngroep Armoedepact (12-12-2024, 5-9-2024, 23-5-2024, 21-3-2024, 31-1-2024, 29-11-2023, 25-9-2023, 7-9-2023).
- Verslagen kerngroep Armoedepact (12-11-2024, 23-10-2024, 5-9-2024, 23-5-2024, 21-3-2024, 31-01-2024).
- Armoedepact 2.0 (2022)

Uitvoeringsovereenkomsten

- SW De Schans - Inhoudelijke opdrachtformulering Basisondersteuning

Verordeningen, beleidsregels, informatie regelingen

- Beleidsregels bijzondere bijstand gemeente Westerkwartier (2022)
- Beleidsregels bijzondere bijstand gemeente Westerkwartier (witgoed) (2022)
- Beleidsregels individuele inkomenstoeslag gemeente Westerkwartier (2019)
- Beleidsregels tegemoetkomingen Minimabeleid gemeente Westerkwartier (2023)
- Herschikking van inkomensregeling gemeente Westerkwartier (2022)
- Raadsbrief herijking minimabeleid volwassenenregelingen (2023)
- Regeling tegemoetkoming meerkosten als gevolg van beperking of chronische ziekte gemeente Westerkwartier (2021)
- Verordening individuele inkomenstoeslag gemeente Westerkwartier (2019)
- Verordening tegemoetkomingen minimabeleid gemeente Westerkwartier (2022)

Verantwoordingsinformatie externe partners

- Humanitas factsheet Thuisadministratie (2023)
- Humanitas Westerkwartier Jaaroverzicht (2023)
- Jaarverslag 2023 SW SW De Schans en aanpassing doelformuleringen (2024)
- Jaarverslag Leergeld Westerkwartier-Noordenveld (2023)
- Jaarverslag Leergeld Westerkwartier-Noordenveld (2024)
- Jaarverslag Voedselbank (2024)
- Jeugdfonds Sport en Cultuur Factsheet – Feiten en cijfers provincie Groningen (2023)

Bijlage 4 Respondenten

Interview Beleidsmedewerkers

- Beleidsadviseur armoede
- Beleidsmedewerker participatie en schuldhulpverlening
- Beleidsadviseur sociaal domein
- Beleidsadviseur sociaal domein & sociaal domein a-functionaris

Interview Teamleiders en uitvoerders inkomensregelingen

- Teamleider (consulenten) Mens en Gezin
- Teamleider (medewerkers) ondersteuning Mens en Gezin
- Consulenten Werk en Inkomen (2)

Interview Kwaliteitsmedewerkers

- Kwaliteitsmedewerker participatiewet en inkomensregelingen
- Kwaliteitsmedewerker sociaal domein

Interview Meedoenregelingen Stichting Leergeld en Jeugdfonds

- Stichting Leergeld: Algemeen bestuurslid en portefeuillehouder gemeente Westerkwartier
- Stichting Leergeld: Coördinator
- Jeugdfonds: Coördinator provincie Groningen

Interview Armoedepact: Stichting Leergeld, SW De Schans, GKB & Humanitas

- Stichting Leergeld: Algemeen bestuurslid en portefeuillehouder gemeente Westerkwartier
- SW De Schans: Teamcoach gebiedsteam Leek. Verantwoordelijke portefeuille armoede en schuldhulpverlening
- SW De Schans: Buurtmaatschappelijk werker, specialisatie in financiën en schuldhulpverlening
- (GKB: Teamleider schulden oplossen binnen de schuldhulpverlening
- Humanitas: Beroepskracht

Interview Ervaringsdeskundigen via Humanitas

- Humanitas: Beroepskracht
- 7 ervaringsdeskundigen

Interview Portefeuillehouder

- Wethouder gemeente Westerkwartier, portefeuillehouder van economische zaken, recreatie, toerisme, werk en inkomen, arbeidsmarkt, werkgelegenheid, participatiewet, armoedebeleid en inburgering.
- Beleidsadviseur armoede
- Beleidsmedewerker participatie en schuldhulpverlening

Interview Raadsleden

- Wybe Niemeijer: Raadslid Christenunie
- Jacquélien Dijkstra: Raadslid Christenunie
- Reinette Gjaltema vd Laan: Raadslid CDA
- Sandra de Wit: Raadslid PvdA
- René de Vink: Raadslid Sterk Westerkwartier
- Klaas-Wybo van der Hoek: Raadslid GroenLinks
- Emil Klok: Raadslid GroenLinks
- Cynthia van Putten: Raadslid VZ Westerkwartier
- Maureen Hosman: Griffie

Bijlage 5 Raadstukken Armoede (2020-2025)

Lijst ingekomen stukken

- Onderzoek armoedebeleid (2024)
- Rekenkameronderzoek armoederegelingen (2024)
- Onderzoek lokaal armoedebeleid (2024)
- Rapport armoedefonds (2023)
- Raadsbrief herijking minimabeleid volwassenregelingen (2023)
- Verhoging inkomensgrens voor energietoeslag (2022)
- Acties en maatregelen (energie)armoede (2021)
- Armoedebestrijding (2020)
- Verbeteren inkomenspositie studenten met een functiebeperking (2020)

Moties

- Motie behoud CUP-middelen voor breed Armoedebeleid (2024)
- Financiële ondersteuning bij entree opleiding (2024)
- Werkende armen (2024)
- Concretiseren van verordening minimaregelingen (2022)
- Bloedserieus beschikbaarheid menstruatieproducten (2022)
- Energiearmoede (2021)
- Schulden (2021)
- Best practises gebruiken bij armoede (2021)
- Concretiseren van verordening minimaregelingen (2021)
- Gratis mondkapjes verstrekking aan minima (2020)
- Steun minima met een corona-uitkering (2020)

Amendementen

- Impuls armoedebestrijding (2024)
- Armoedeonderzoek (2020)

Schriftelijke vragen

- Toename aanvragen armoedehulp (2024)
- Integrale visie en aanpak armoede (2023)
- Energietoeslag 2023 voor mensen met een gering inkomen (2023)
- Stand van zaken bijstandsanalyse en relatie met armoede (2020)
- Schriftelijke vraag minimapas OV (2020)

Toezeggingen

- Perspectiefnota (2024)
- Motie Vreemd aan de Orde Stijgende prijzen en koopkracht (2022)
- Armoedeonderzoek (2 toezeggingen, 2022)
- Herijking minimabeleid kindregelingen (6 toezeggingen, 2022)
- Verordening en beleidsregels minimabeleid en herschikking minimaregeling
- Stichting Leergeld Westerkwartier inzake armoedebestrijding (2020)
- Informatieavond armoedepact en analyse bijstandspopulatie (2020)
- Armoedepact (2020)

Bijlage 6 Factsheets

Factsheet 1 armoedecijfers Westerkwartier

Factsheet 2 Inkomensregelingen Westerkwartier

Factsheet 3 Bereik inkomensbeleid Westerkwartier

Factsheet 4 Belevingsonderzoek Westerkwartier